

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών στην «Οικονομική Επιστήμη»

***ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ***

Κίτσου Δήμητρα

Επιβλέπων: Αδάμ Αντώνης

Ιωάννινα, Ιανουάριος 2024

Περιεχόμενα

1.	ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
2.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
3.	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ	6
4.	<i>ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ</i>	20
5.	<i>ΔΕΔΟΜΕΝΑ</i>	28
6.	<i>ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ</i>	33
7.	<i>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</i>	40
8.	<i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	41

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει πώς η εκλογική βία επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές. Η ανάλυση πραγματοποιείται σε ένα δείγμα 136 χωρών, αποφεύγοντας τη μελέτη μεμονωμένων χωρών, όπως συναντάμε κυρίως στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Τα χρονικά πλαίσια της εργασίας καλύπτουν την περίοδο από το 1990 έως το 2012. Η μέθοδος ανάλυσης που χρησιμοποιείται είναι η παλινδρόμηση με «fixed effects». Στο πλαίσιο της παλινδρόμησης «fixed effects», περιλαμβάνονται και τα «time effects» (χρονικά αποτελέσματα) και τα «country effects» (επιδράσεις των χωρών). Ωστόσο, στη παρούσα εργασία εκτελούμε διαφορετικές παλινδρομήσεις για τις δυο αυτές επιδράσεις. Επιπλέον, πραγματοποιείται πρόσθετη παλινδρόμηση με αφαίρεση των χωρών της Αφρικής από τα δεδομένα, καθώς οι εν λόγω χώρες μπορεί να επηρεάσουν διαφορετικά τα αποτελέσματα. Τα ευρήματα καταδεικνύουν θετική συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των περιστατικών βίας και του ποσοστού συμμετοχής στις εκλογές.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκλογική βία αποτελεί μια εργαλειακή πρακτική πολιτικών φορέων, οι οποίοι επιδιώκουν επίτηδες να επηρεάσουν τη διαδικασία και τα αποτελέσματα των εκλογών (Birch et al, 2020). Αυτή η πρακτική περιλαμβάνει εξαναγκαστικές ενέργειες εναντίον ανθρώπων, περιουσίας και υποδομών. Η εκλογική βία μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια του εκλογικού κύκλου, συμπεριλαμβανομένων της ανακοίνωσης των εκλογών, των εκλογικών προκρίσεων και της εγγραφής των ψηφοφόρων, ενώ μπορεί να προωθείται τόσο από κρατικούς όσο και από μη κρατικούς φορείς (Birch et al, 2020). Η εκλογική βία μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στο ποσοστό συμμετοχής των πολιτών στις εκλογές, καθώς μπορεί να είναι απειλητική για τους πολίτες και να τους αποτρέψει από το να συμμετέχουν στις εκλογές λόγω φόβου για την ασφάλειά τους. Από την άλλη πλευρά, ορισμένοι πολίτες μπορεί να ενεργοποιηθούν περισσότερο και να συμμετάσχουν ενεργά στις εκλογές ως αντίδραση στη βία και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η εκλογική βία διαμορφώνει το επίπεδο συμμετοχής στις εκλογές. Η ανάλυση αυτή διενεργείται σε ένα ευρύ δείγμα που περιλαμβάνει 136 χώρες, αποφεύγοντας την περιοριστική μελέτη επιμένοντας σε μεμονωμένες χώρες, όπως συναντάται συχνά στην υπάρχουσα βιβλιογραφία. Η χρονική διάσταση της έρευνας εκτείνεται από το 1990 έως το 2012, προσφέροντας έτσι ένα ολοκληρωμένο χρονικό πλαίσιο για την κατανόηση των παραμέτρων.

Η επιλογή της μεθόδου ανάλυσης με "fixed effects" συνεισφέρει στην πληρέστερη κατανόηση του φαινομένου, περιλαμβάνοντας τα "time effects" και τα "country effects". Ωστόσο, η παρούσα εργασία προχωρά περαιτέρω, εκτελώντας διαφορετικές παλινδρομήσεις για τις δύο αυτές επιδράσεις. Σημαντικό, επίσης, αποτελεί η εφαρμογή πρόσθετης παλινδρόμησης με την αφαίρεση των χωρών της Αφρικής από τα δεδομένα, προβάλλοντας τη σημασία της περιφερειακής διαφοροποίησης.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι ο αριθμός των περιστατικών βίας έχει θετική συσχέτιση με το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές. Ωστόσο, αυτά τα ευρήματα

αντίκεινται στα υπάρχοντα ερευνητικά αποτελέσματα, καθώς η βιβλιογραφία υποστηρίζει κυρίως μια αρνητική σχέση ή αμφισβητεί την ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ της εκλογικής βίας και της εκλογικής συμμετοχής. Ενδιαφέρον προκύπτει όταν εξετάζουμε τα αποτελέσματα χωρίς τις χώρες της Αφρικής, όπου δεν φαίνεται να υπάρχει σημαντική επίδραση του αριθμού των περιστατικών βίας. Σε αυτές τις χώρες, η εκλογική συμμετοχή φαίνεται να επηρεάζεται κυρίως από παράγοντες, όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), η ανεργία και η νομοθετική διαφθορά.

Επομένως, η κατανόηση των συνεπειών της εκλογικής βίας στη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογές είναι σημαντική για την προώθηση της δημοκρατίας και των δίκαιων εκλογικών διαδικασιών. Στη συγκεκριμένη εργασία ξεκινάμε εξετάζοντας πρώτα τη βιβλιογραφία που αναφέρεται στους παράγοντες που επηρεάζουν γενικά το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές. Στη συνέχεια, θα αναλύσουμε τη βιβλιογραφία που ασχολείται με το πώς η εκλογική βία επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές και έπειτα θα αναφερθούμε στα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν, στη μεθοδολογία και τα αποτελέσματα που προκύπτουν. Τέλος, θα καταλήξουμε σε κάποια συμπεράσματα.

3. ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Γιατί κάποιοι ψηφίζουν και άλλοι απέχουν; Η επιλογή μεταξύ του να ψηφίσει κανείς ή να απέχει από τις εκλογές αντιπροσωπεύει ένα παράδοξο που προκύπτει από τη σχέση μεταξύ εκλογικής συμμετοχής και οφέλους. Σύμφωνα με τη θεωρία της "καθαρής" ορθολογικής επιλογής, οι ψηφοφόροι λαμβάνουν την απόφαση συμμετοχής βάσει του πώς πιστεύουν ότι συγκεκριμένες πολιτικές θα επηρεάσουν την προσωπική τους κατάσταση. Αυτό υποστηρίζει ότι οι ψηφοφόροι, αντί να ασχολούνται με άλλους παράγοντες όπως πολιτικές πεποιθήσεις, κοινωνική δικαιοσύνη και ιδεολογία, λαμβάνουν αποφάσεις βάσει των συμφερόντων και του οφέλους που πρόκειται να αποκομίσουν. Παρ' όλα αυτά, το παράδοξο της (μη) ψηφοφορίας ανακύπτει καθώς πολλοί πολίτες επιλέγουν να απέχουν από τις εκλογές, παρά τη δυνατότητα να επηρεάσουν την οικονομική τους κατάσταση μέσω της ψήφου τους. Αυτό υπονοεί ότι η θεωρία της καθαρής ορθολογικής επιλογής δεν αρκεί για να εξηγήσει πλήρως τη συμπεριφορά των ψηφοφόρων, αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα και την ποικιλία των παραγόντων που επηρεάζουν τις εκλογικές αποφάσεις (Geys, 2006).

Οι Matsusaka και Palda (1999) προσπαθούν να τεκμηριώσουν σε ποιο βαθμό οι μεταβλητές που προσδιορίζονται στη βιβλιογραφία της ψηφοφορίας μπορούν να εξηγήσουν τη διακύμανση στη συμμετοχή. Χρησιμοποιούν κοινές ερμηνευτικές μεταβλητές και δεδομένα για τις καναδικές εθνικές εκλογές των ετών 1979, 1980, 1984 και 1988. Παρά τη χρήση μεγάλου αριθμού ερμηνευτικών μεταβλητών διαπιστώνουν ότι η ερμηνευτική ισχύς τους είναι ασθενέστερη από ότι περίμεναν. Παρόλο που ορισμένα δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως η εκπαίδευση και το εισόδημα, φαίνεται να επηρεάζουν την πιθανότητα ψήφου, η συνολική ικανότητα αυτών των μεταβλητών να εξηγήσουν την προσέλευση είναι ανεπαρκής. Στην προσπάθεια να εξηγήσουν αυτήν την ανεπάρκεια, περιλαμβάνουν την προηγούμενη ψηφοφορία ως επεξηγηματική μεταβλητή. Η ιδέα είναι ότι εάν υπάρχουν χρονικά στάσιμοι παράγοντες που οδηγούν ένα άτομο να ψηφίσει, το αν ψήφισε ή όχι στις προηγούμενες εκλογές θα πρέπει να αποτελεί καλό προγνωστικό στοιχείο για την απόφασή του για τη συμμετοχή στις παρούσες εκλογές. Παρατηρούν ότι αυτές οι επιπλέον μεταβλητές μπορούν να εξηγήσουν μεγαλύτερο μέρος των μεταβολών στην

προσέλευση, αλλά παρατηρούν επίσης ότι το υπόλοιπο ποσοστό της μη εξηγημένης διακύμανσης στην προσέλευση οφείλεται σε τυχαιότητα. Συγκεκριμένα, υποστηρίζεται η ιδέα ότι η απόφαση για την προσέλευση στις εκλογές μπορεί να είναι, σε μεγάλο βαθμό, τυχαία συμπεριφορά και ότι οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτήν την απόφαση είναι τόσο μικροί και δύσκολοι να μετρηθούν που η πρόβλεψη της προσέλευσης είναι δυσνόητη. Το γεγονός ότι η μεμονωμένη απόφαση συμμετοχής στη ψηφοφορία φαίνεται να είναι λίγο πολύ τυχαία μπορεί να ληφθεί ως απόδειξη για την υποστήριξη της θεωρίας του ορθολογικού ψηφοφόρου. Όπως υποστηρίζει ο Aldrich (1993), το κόστος και τα οφέλη της ψήφου είναι πιθανό να είναι μικρά για το τυπικό άτομο. Η απόφαση για τη συμμετοχή του ορθολογικού ψηφοφόρου στη συνέχεια εξαρτάται από σχετικά δευτερεύοντες παράγοντες, όπως η κυκλοφορία και ίσως ο καιρός.

Οι Damsbo-Svendsen και Kasper (2023) εξετάζουν τον τρόπο με τον οποίο ο καιρός επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές, καθώς κακός καιρός την ημέρα των εκλογών αυξάνει το κόστος της ψήφου. Η μετα-ανάλυση 27 παρόμοιων μελετών που εξετάζουν τον καιρό και τη συμμετοχή στις εκλογές δείχνει ότι η βροχή έχει αρνητικό αντίκτυπο στη συμμετοχή, με ένα μέσο αρνητικό αποτέλεσμα περίπου -0,82 ποσοστιαίες μονάδες ανά εκατοστό βροχής. Ωστόσο, δύο πρόσφατες μελέτες βρίσκουν παράδοξες θετικές συσχετίσεις μεταξύ της βροχής και της συμμετοχής. Η έρευνα διαπιστώνει ότι ο καιρός επηρεάζει τη συμμετοχή στο ατομικό επίπεδο, με τη βροχή να μειώνει την πιθανότητα ψήφου κατά περίπου 0,95 ποσοστιαίες μονάδες ανά εκατοστό βροχής. Επίσης, το υψηλότερο επίπεδο ηλιοφάνειας αυξάνει την πιθανότητα ψήφου ανεξάρτητα από τις επιπτώσεις της βροχής και της θερμοκρασίας. Η μελέτη επίσης αναδεικνύει την ιδιαιτερότητα των επιδράσεων του καιρού, με νεαρούς ψηφοφόρους να είναι πολύ πιο επηρεασμένοι από τον καιρό σε σχέση με άλλες ηλικιακές ομάδες. Η επίδραση της βροχής είναι πολύ ισχυρή σε αυτήν την ηλικιακή ομάδα, με κάθε εκατοστό βροχής να μειώνει την πιθανότητα ψήφου κατά 5,6 ποσοστιαίες μονάδες. Η συγκεκριμένη εργασία προτείνει ότι η αλλαγή της ημερομηνίας των εκλογών για να αποφευχθεί ο κακός καιρός μπορεί να βελτιώσει την ισορροπία της συμμετοχής στις εκλογές.

Ωστόσο, η αλλαγή στην ημέρα διεξαγωγής των εκλογών αποτελεί μία θεσμική μεταβλητή. Οι Blondel et al (1997) αναλύουν τη συγκεκριμένη μεταβλητή μαζί με

άλλες τρεις κύριες θεσμικές μεταβλητές. Όσον αφορά την ημέρα ψήφου, η Κυριακή μπορεί να διευκολύνει τη συμμετοχή στο βαθμό που η εργασία και η πίεση χρόνου είναι οι κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες που σχετίζονται με την ψηφοφορία τις καθημερινές. Αλλά, η ψηφοφορία της Κυριακής φέρνει μαζί της και τους δικούς της ανασταλτικούς παράγοντες, την πιθανότητα σημαντικός αριθμός ψηφοφόρων να είναι με άλλον τρόπο προσηλωμένοι ή μακριά από το τόπο κατοικίας τους για το Σαββατοκύριακο και, ως εκ τούτου, να μην μπορούν να ψηφίσουν. Τα στοιχεία δείχνουν ότι τέτοιοι ανασταλτικοί παράγοντες λειτουργούσαν στις εκλογές του 1994, ιδιαίτερα στη Γερμανία, τη Γαλλία και την Πορτογαλία. Επίσης, διαπιστώνουν ότι η υποχρεωτική ψηφοφορία και οι συνακόλουθες εθνικές εκλογές, έχουν πραγματικά μικρό ενδιαφέρον. Οι εξηγήσεις είναι τόσο προφανείς που είναι σχεδόν ταυτολογικές. Φυσικά, εάν υπάρχουν νόμοι που λένε ότι ο κόσμος πρέπει να ψηφίσει, θα ψηφίσουν περισσότεροι. Επίσης, καθώς η προσέλευση στις εθνικές εκλογές είναι σταθερά και σημαντικά υψηλότερη από τη συμμετοχή στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η διεξαγωγή των δύο εκδηλώσεων την ίδια ημέρα αυξάνει τη συμμετοχή στο ΕΚ. Στην περίπτωση του εκλογικού συστήματος και της αναλογικής εκπροσώπησης, τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι η μετάβαση από το πλειοψηφικό σύστημα που χρησιμοποιείται συνήθως στις γαλλικές εκλογές σε ένα σύστημα αναλογικής εκπροσώπησης για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί κάλλιστα να έχει ως αποτέλεσμα τη συμπίεση της προσέλευσης αποστασιοποιώντας τους υποψηφίους από τους ψηφοφόρους προκαλώντας σύγχυση και δυσαρέσκεια με την εκλογική διαδικασία.

Σε ένα παρόμοιο πλαίσιο, οι Blondel et al (1997) αναλύουν τον ρόλο της υποχρεωτικής ψηφοφορίας και των περιστασιακών παραγόντων όπως η ασθένεια, η μη εγγραφή και η απουσία από το τόπο κατοικίας στην επιρροή του ποσοστού συμμετοχής στις εκλογές. Επίσης, συγκρίνουν τις αιτίες αποχής σε χώρες με υποχρεωτική ψηφοφορία με αυτές σε χώρες χωρίς υποχρεωτική ψηφοφορία. Τα κύρια συμπεράσματα είναι ότι η υποχρεωτική ψηφοφορία οδηγεί σε υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής και ότι, όταν οι πολίτες απέχουν σε αυτές τις χώρες, το κάνουν κυρίως λόγω περιστασιακών αιτιών, όπως η ασθένεια, η μη εγγραφή και η απουσία από το τόπο κατοικίας τους. Στις χώρες χωρίς υποχρεωτική ψηφοφορία, περισσότεροι πολίτες αναφέρουν αποχή λόγω ελλείψεως χρόνου, επαγγελματικών υποχρεώσεων και απουσίας τους από το τόπο κατοικίας.

Οι προαναφερθείσες μελέτες μας κάνουν να αναρωτηθούμε εάν τα ευρήματα είναι εφαρμόσιμα σε λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Σύμφωνα με τον Fornos (2004) δίνεται μικρή προσοχή στη συμμετοχή στις αναπτυσσόμενες χώρες και για αυτό επικεντρώνει την ανάλυσή του σε χώρες της Λατινικής Αμερικής για τη περίοδο από το 1980 έως το 2000. Τα αποτελέσματα καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η συμμετοχή των ψηφοφόρων και στις χώρες αυτές επηρεάζεται κυρίως από θεσμικούς παράγοντες, όπως ο τύπος του κοινοβουλίου, η υποχρεωτική ψήφος και η ταυτόχρονη διεξαγωγή νομοθετικών και εκτελεστικών εκλογών, καθώς και πολιτικούς παράγοντες όπως οι πολιτικές ελευθερίες. Ενδιαφέρον, ωστόσο, είναι το γεγονός ότι στο συγκεκριμένο άρθρο οι κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες, που συνήθως επηρεάζουν τη συμμετοχή σε δυτικές δημοκρατίες, δεν φαίνεται να σχετίζονται με τη συμμετοχή στις χώρες της Λατινικής Αμερικής. Τα ευρήματα της έρευνας για τη συμμετοχή των ψηφοφόρων στη Λατινική Αμερική υποδεικνύουν ότι η συμμετοχή κυρίως επηρεάζεται από θεσμικούς και πολιτικούς παράγοντες, ενώ οι κοινωνικοοικονομικές μεταβλητές έχουν έκπληκτα μικρή επίδραση. Επομένως, τα ευρήματα αυτά αποδεικνύουν ότι η κατανόηση της συμμετοχής των ψηφοφόρων στη Λατινική Αμερική απαιτεί μία προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη την ποικιλομορφία των παραγόντων προσπαθώντας να απομονώσει τις διασυνδέσεις μεταξύ αυτών των παραγόντων.

Με βάση όσα έχουν ειπωθεί, οι θεσμικοί παράγοντες φαίνεται να έχουν καθοριστικό ρόλο στη συμμετοχή στις εκλογές. Στο Blais (2006), ωστόσο, θεωρείται ότι η επίδραση αυτή στη συμμετοχή ενδέχεται να υπερεκτιμάται. Η έρευνα αναφέρεται κυρίως σε σταθερές δημοκρατίες, αλλά περιλαμβάνονται και αναλύσεις για μη σταθερές δημοκρατίες¹. Συγκεκριμένα, ο Blais (2006) βρίσκει ότι η συμμετοχή είναι χαμηλότερη στις φτωχές χώρες και υψηλότερη στις μικρές χώρες. Ενδεχομένως, αυτό να οφείλεται στην ύπαρξη ισχυρότερων κοινωνικών δικτύων σε μικρότερες κοινότητες, αν και αυτή η υπόθεση δεν συμφωνεί με την έλλειψη συσχέτισης μεταξύ της συμμετοχής και της αστικοποίησης. Επιπλέον, υπάρχει η υπόθεση ότι οι

¹Ο όρος σταθερές δημοκρατίες αναφέρεται συνήθως σε χώρες όπου οι δημοκρατικοί θεσμοί, ο νόμος και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι σταθεροί και λειτουργούν χωρίς συχνές αναταραχές. Σε αυτές τις χώρες, οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να εκλέγουν τους αντιπροσώπους τους, να ασκούν το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου και να συμμετέχουν ελεύθερα στις πολιτικές διαδικασίες. Αντίθετα, στις μη σταθερές δημοκρατίες, οι δημοκρατικοί θεσμοί μπορεί να είναι ευάλωτοι σε αναταραχές, πολιτικές αναταραχές, ή ακόμη και αυταρχικά καθεστώτα. Σε αυτές τις χώρες, η δημοκρατία ενδέχεται να μην είναι τόσο σταθερή, και οι πολίτες μπορεί να αντιμετωπίζουν περιορισμούς στα δικαιώματά τους. Επομένως, οι δημοκρατίες μπορούν να ποικίλουν σημαντικά σε επίπεδο σταθερότητας, λειτουργίας και σεβασμού των δημοκρατικών αρχών. Αυτή η διάκριση ανάμεσα σε "σταθερές" και "μη σταθερές" δημοκρατίες χρησιμοποιείται για να διαχωρίσει διαφορετικά επίπεδα δημοκρατικής ανάπτυξης σε διάφορες χώρες.

ψηφοφόροι ενδέχεται να αισθάνονται ότι η ψήφος τους μπορεί να έχει καθοριστική σημασία σε μια μικρή χώρα και ότι έχουν λιγότερους ψηφοφόρους ανά εκλεγμένο μέλος, γεγονός που ευνοεί τους υποψηφίους και τα κόμματα να κινητοποιούν τον ψηφοφόρο. Σύμφωνα με αυτή την υπόθεση το μέγεθος του πληθυσμού μπορεί να είναι ένας παράγοντας που επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές. Στο Geys (2006) εξετάζονται εμπειρικά στοιχεία από 83 μελέτες και αναλύονται μεταβλητές όπως το μέγεθος του πληθυσμού και η εκλογική εγγύτητα, δηλαδή εάν οι εκλογές θεωρούνται κοντινές. Όσο μεγαλύτερη είναι η κοινότητα, τόσο μικρότερη γίνεται η πιθανότητα να επηρεάσει ένας μόνο ψηφοφόρος. Αυτό μειώνει την αναμενόμενη χρησιμότητα από την ψήφο και καθιστά πιο πιθανό το να απέχει κάποιος. Συνεπώς, υποθέτει μια αρνητική σχέση μεταξύ μεγέθους πληθυσμού και ποσοστών συμμετοχής. Επίσης, πιο κοντινές εκλογές στο επίπεδο της εκλογικής περιφέρειας μπορεί να αναμένεται ότι θα αυξήσουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων.

Επιπρόσθετα, στο Blais (2006) επισημαίνεται, η σημασία της ανταγωνιστικότητας των εκλογών και του περιθωρίου νίκης ως κρίσιμων παραγόντων που επηρεάζουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Σε περιπτώσεις όπου οι εκλογές είναι πιο ανταγωνιστικές και το περιθώριο νίκης είναι μικρό, φαίνεται ότι υπάρχει μεγαλύτερη κίνηση και ενθουσιασμός από τους ψηφοφόρους. Τέλος, η σαφήνεια της επιλογής φαίνεται να παίζει ρόλο, καθώς οι ψηφοφόροι πιθανότατα συμμετέχουν περισσότερο όταν γνωρίζουν ότι το αποτέλεσμα είναι αβέβαιο. Εν κατακλείδι, η έρευνα παροτρύνει να συνεχιστούν οι έρευνες σε αυτόν τον τομέα για να κατανοήσουμε καλύτερα τη συμμετοχή των ψηφοφόρων στις εκλογές.

Πριν, όμως, αναφερθούμε περαιτέρω στο κομμάτι της ανταγωνιστικότητας αξίζει να δούμε περισσότερο την κοντινότητα των εκλογών και πιο συγκεκριμένα τον αντίκτυπο της κοντινότητας των εκλογών στην εκλογική συμμετοχή υπό το πρίσμα των εννοιών της "εργαλειακής" (instrumental) και "εκφραστικής" (expressive) ψήφου (Geys, 2006B). Στην περίπτωση της εργαλειακής ψήφου, η εμπειρική συνέπεια είναι σαφής: όσο πιο στενή είναι η εκλογή, τόσο υψηλότερη είναι η αναμενόμενη συμμετοχή. Ωστόσο, στην περίπτωση της εκφραστικής ψήφου, η σχέση μεταξύ της συμμετοχής και της στενότητας μπορεί να παρουσιάσει διαφορετική μορφή. Για παράδειγμα, η συμμετοχή μπορεί να αυξηθεί όταν η εκλογή είναι λιγότερο στενή, όταν οι ψηφοφόροι έχουν προτίμηση για τους νικητές. Η εμπειρική συνέπεια είναι ότι

η συμμετοχή δεν φτάνει απαραίτητα το (τοπικό) μέγιστό της όταν είναι στενή, αλλά μπορεί να εξαρτάται από τη σχετική δύναμη των δύο αυτών επιδράσεων. Ένας εμπειρικός έλεγχος χρησιμοποιώντας δεδομένα από δημοτικές εκλογές στο Βέλγιο υποστηρίζει αυτήν την ιδέα. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι υπάρχει και ένα άλλο σημείο ανατροπής: η παρουσία ενός υψηλά κυριαρχούντος κόμματος στις εκλογές ενθαρρύνει τη συμμετοχή παρά το γεγονός ότι η κυριαρχία συνεπάγεται μικρότερη στενότητα. Συνεπώς, οι ψηφοφόροι έχουν εκφραστικό όφελος από την ψήφο τους. Τέτοιο όφελος μπορεί να αντανακλά το γεγονός ότι οι ψηφοφόροι θέλουν να εκφράσουν τη συνάφειά τους με μια συγκεκριμένη ομάδα (και έτσι την μη συνάφειά τους με άλλες ομάδες) ή απλά θέλουν να υποστηρίξουν τους νικητές. Και τα δύο αυτά αποτελέσματα οδηγούν σε μη-μονοτονική σχέση μεταξύ της συμμετοχής και του μεγέθους του μεγαλύτερου κόμματος σε μια περιοχή. Τα αποτελέσματα μπορούν να υποδείξουν ότι στους βελγικούς δήμους η αυξημένη πιθανότητα σχηματισμού συνασπισμού σε δήμους με περισσότερα κόμματα αποθαρρύνει πραγματικά το εκλογικό σώμα, καθώς η άμεση επίδρασή του στην επιλογή της κυβέρνησης μειώνεται.

Στο πλαίσιο της εκφραστικής ψήφου οι Harsgor και Nevitte (2022) εξετάζουν τον ρόλο των αξιολογήσεων των υποψηφίων προέδρων στις εκλογές των Ηνωμένων Πολιτειών στην προσέλευση των ψηφοφόρων και υποστηρίζουν ότι τα συναισθήματα των ψηφοφόρων προς τους υποψηφίους μπορούν να επηρεάσουν την προσέλευση. Τα αναλυτικά δεδομένα επιβεβαιώνουν αυτήν την επίδραση, δείχνοντας ότι η πιθανότητα ψήφου συνδέεται με τον τρόπο που οι ψηφοφόροι αξιολογούν τους υποψηφίους, αλλά και τον βαθμό στον οποίο αυτές οι αξιολογήσεις συμπίπτουν με την κομματική τους ταύτιση. Τα ευρήματα αυτά επισημαίνουν την σημασία της σχέσης μεταξύ των ψηφοφόρων και των υποψηφίων, καθώς και την επίδραση στην εκλογική συμπεριφορά. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι αυτά τα ευρήματα πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω, καθώς ο ρόλος των αξιολογήσεων των υποψηφίων στην προσέλευση των ψηφοφόρων εξακολουθεί να απαιτεί βαθύτερη έρευνα.

Ο Miles (2015) από μία άλλη οπτική υποστηρίζει την ιδέα ότι οι άνθρωποι ψηφίζουν για να εκφράσουν την επικύρωση του πολιτικού συστήματος, δηλαδή ένα είδος εκφραστικής ψήφου. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι άτομα σε συστήματα που ελέγχουν τη διαφθορά, κυβερνούν αποτελεσματικά και έχουν δίκαιες δικαστικές

διαδικασίες έχουν περισσότερες πιθανότητες να ψηφίσουν. Ο λόγος είναι ότι τα συστήματα που λειτουργούν δίκαια και αντιμετωπίζουν τους ανθρώπους δίκαια καθημερινά κάνουν τους ανθρώπους να αισθάνονται ότι εκτιμώνται από το πολιτικό τους σύστημα. Αυτό ενθαρρύνει τη συμμετοχή τους στις εκλογές, ακόμη και όταν η πιθανότητα αλλαγής της κυβέρνησης είναι χαμηλή. Συνεπώς, η ψηφοφορία δεν εξαρτάται αποκλειστικά από το επιθυμητό αποτέλεσμα των εκλογών, αλλά εκφράζει τη συναίνεση να διοικείται από το υπάρχον πολιτικό σύστημα. Το άρθρο επίσης τονίζει ότι η ευκολία και η πρόσβαση στην ψηφοφορία, όπως η πρόωρη ψηφοφορία και η ηλεκτρονική εγγραφή, έχουν διευκολύνει τη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Τέλος, το άρθρο προτείνει να ενσωματωθεί η διαδικαστική δικαιοσύνη στις αναλύσεις για τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, δεδομένου ότι επηρεάζει σημαντικά την εκλογική συμπεριφορά. Συνοψίζοντας, προτείνει ότι η εκλογική συμπεριφορά εξαρτάται από περισσότερα από το απλό επιθυμητό αποτέλεσμα των εκλογών και υπογραμμίζει τη σημασία της διακυβέρνησης και της διαδικαστικής δικαιοσύνης στην αύξηση της συμμετοχής των ψηφοφόρων.

Ας επιστρέψουμε τώρα στον παράγοντα της ανταγωνιστικότητας. Πως συμπεριφέρονται οι ψηφοφόροι σε ανταγωνιστικές εκλογές και πως σε μη ανταγωνιστικές εκλογές; Στο Fraga και Hersh (2010) αναφέρεται ότι καθώς οι εκλογές γίνονται πιο ανταγωνιστικές, λιγότεροι ψηφοφόροι αμφισβητούν την απόφασή τους να ψηφίσουν ή να απέχουν. Αυτό σημαίνει ότι μικρές αλλαγές δεν θα επηρεάσουν τη συμμετοχή στις ανταγωνιστικές εκλογές. Η προσέγγιση της εκτίμησης βασίζεται στη μεθοδολογία και τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν από τους Gomez, Hansford και Krause (2007), προσθέτοντας μέτρα εκλογικής εγγύτητας προκειμένου να επικεντρωθούν στο πώς το τυχαίο κόστος (βροχή) έχει διαφορετικό αντίκτυπο ανάλογα με το εκλογικό περιβάλλον. Ο Aldrich (1993) προβάλλει την υπόθεση ότι η προεκλογική εκστρατεία αποτελεί τον κύριο παράγοντα εδώ. Οι εκλογικές καμπάνιες έχουν περιορισμένους πόρους και επικεντρώνουν αυτούς τους πόρους σε τοποθεσίες όπου μπορούν να έχουν αντίκτυπο. Στα μη ανταγωνιστικά κράτη, οι εκλογές απλώς δεν λαμβάνουν τέτοιου είδους προσοχή. Για όσους είναι επιφυλακτικοί σχετικά με τον διαφορετικό αντίκτυπο που έχουν οι εκλογικές καμπάνιες σε μια προεδρική εκλογή, το αποτέλεσμα υποδηλώνει ότι οι καμπάνιες μπορούν να βοηθήσουν τους ψηφοφόρους να αντιμετωπίσουν τα κόστη (π.χ. βροχή) της ημέρας των εκλογών. Ανάλογα με το εκλογικό πλαίσιο, άλλα χαρακτηριστικά των εκλογών, όπως η

κινητοποίηση της εκστρατείας και η αντίδραση των ψηφοφόρων στην οικονομική δυσκολία, μπορεί να έχουν ετερογενείς επιπτώσεις. Το αποτέλεσμα αυτού του ελέγχου αποτελεί μια πειστική επιβεβαίωση της άποψης ότι οι ανταγωνιστικές και μη ανταγωνιστικές εκλογές πρέπει απλά να θεωρούνται ως ουσιαστικά ξεχωριστά φαινόμενα.

Ο Jordan (2017) εξετάζει, επίσης, τον τρόπο με τον οποίο η ανταγωνιστικότητα επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές. Αυτή η έρευνα αποσκοπεί στην προσθήκη γνώσης στον τομέα αυτόν, εξετάζοντας προσεκτικά τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή στις εκλογές της Γερουσίας το 2010 και το 2014. Συγκεκριμένα, εξετάζονται διάφοροι παράγοντες όπως οι δημογραφικές μεταβλητές (ηλικία, φύλο, φυλή), η οικονομία (ανεργία, υγειονομική περίθαλψη) και η εκπαίδευση. Επίσης, αναδεικνύεται η σημασία της εθνοτικής ποικιλομορφίας ως παράγοντα που επηρεάζει τη συμμετοχή. Αντίθετα με τις δημογραφικές μεταβλητές που τείνουν να παραμένουν σταθερές, ο ανταγωνισμός αποτελεί μια δυναμική μεταβλητή που μπορεί να επηρεαστεί προς όφελος της αύξησης της συμμετοχής των ψηφοφόρων. Για τη μέτρηση της επίδρασης του ανταγωνισμού στη συμμετοχή των ψηφοφόρων η διαφορά ποσοστού νίκης μπορεί να φαίνεται ως λογικός δείκτης της συμμετοχής των ψηφοφόρων, ωστόσο υπάρχει χρονικό πρόβλημα με αυτήν τη μεταβλητή. Αντί γι' αυτό, η μελέτη εστιάζει στο συνολικό ποσό που δαπανήθηκε από όλους τους υποψηφίους σε κάθε εκλογικό διαμέρισμα, προσφέροντας έτσι μια πιο ακριβή μέτρηση της επίδρασης του ανταγωνισμού στη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Με μια συσχέτιση με τη διαφορά του ποσοστού νίκης ίση με $-0,434$, οι συνολικές δαπάνες εκλογικής εκστρατείας έχουν μια μέτρια αρνητική συσχέτιση. Αυτό υποδηλώνει ότι οι δαπάνες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως πρόξενο για τον εκλογικό ανταγωνισμό. Αν και πολλοί παράγοντες επηρεάζουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, η εκλογική ανταγωνιστικότητα προκύπτει ως κύρια. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αύξησης της συμμετοχής των ψηφοφόρων, η διασφάλιση του ανταγωνισμού θεωρείται αποτελεσματικός τρόπος να αυξηθεί η συμμετοχή στις εκλογές, ειδικά μεταξύ των υποψηφίων που εκπροσωπούν διάφορες φυλές και για τη διασφάλιση της αμφισβήτησης στις εκλογές. Παρά την εύρεση σημαντικής συσχέτισης μεταξύ δαπανών καμπάνιας και συμμετοχής, αναδεικνύεται ότι οι δαπάνες δεν έχουν σημαντική επίδραση στη συμμετοχή των ψηφοφόρων, λαμβάνοντας υπόψη το υψηλό κόστος που συνεπάγεται. Αντίθετα, η έρευνα υπογραμμίζει τη σημασία του

ανταγωνισμού στις εκλογές ως κύριο παράγοντα που επηρεάζει τη συμμετοχή. Συνολικά, η έρευνα υποδηλώνει ότι ο ανταγωνισμός είναι πιο σημαντικός από τις δαπάνες στις εκλογικές καμπάνιες για την αύξηση της συμμετοχής των ψηφοφόρων, κάτι που επιβεβαιώνεται και από την έρευνα των Settle και Buron (1976) που ακολουθεί παρακάτω.

Στο Settle και Buron (1976) εξετάζεται η επίδραση διαφόρων παραμέτρων στη συμμετοχή των ψηφοφόρων, όπως το εισόδημα, η ηλικία ψήφου του πληθυσμού, το μέγεθος της νικητήριας πλειοψηφίας, ο συντελεστής ανεργίας, ο σχετικός αριθμός των μαύρων, των γυναικών και των ηλικιωμένων ψηφοφόρων, η διαθεσιμότητα πληροφοριών για τους υποψηφίους, και η παρουσία άλλων θεμάτων στο ψηφοδέλτιο². Όλοι αυτοί οι παράμετροι είναι σύμφωνοι με τη λογική θεωρία της συμπεριφοράς του ψηφοφόρου και συμπεριλαμβάνονται στις αναλύσεις. Παρόλα αυτά, η μελέτη επικεντρώνεται σε δύο επιπλέον παραμέτρους που συνήθως παραλείπονται και αυτοί είναι η διαθεσιμότητα πληροφοριών για τους υποψηφίους και τα αναμενόμενα "νομοθετικά κέρδη"³. Τα αποτελέσματα της μελέτης υποδηλώνουν την επίδραση αυτών των παραμέτρων στη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι όσο αυξάνεται η νικητήρια πλειοψηφία, η συμμετοχή των ψηφοφόρων μειώνεται, πράγμα που είναι αναμενόμενο αν οι ψηφοφόροι λαμβάνουν υπόψη την πιθανότητα να επηρεάσει η ψήφος τους το αποτέλεσμα. Επίσης, αναφέρεται ότι αυξήσεις στα κέρδη από την ψήφο, που αντιπροσωπεύονται από τις ομοσπονδιακές δαπάνες, ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, όπως προβλέπεται από τη λογική θεωρία της συμπεριφοράς του ψηφοφόρου. Ένα άλλο ενδιαφέρον εύρημα είναι η επίδραση των συνολικών δαπανών της εκλογικής εκστρατείας στη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Σύμφωνα με την υπόθεση Downs-Tullock, επιπλέον δαπάνες προεκλογικής εκστρατείας ενθαρρύνουν τη συμμετοχή, αλλά ο συντελεστής αυτής της μεταβλητής υποδεικνύει ότι αυτή η επίδραση είναι σχετικά μικρή, υποδεικνύοντας ότι οι αυξήσεις στις συνολικές δαπάνες της εκστρατείας δεν είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό μέσο για την αύξηση της συμμετοχής των ψηφοφόρων. Τέλος, η μελέτη παρουσιάζει στοιχεία που

²Με τη παρουσία άλλων θεμάτων στο ψηφοδέλτιο εννοείται η συμπερίληψη επιπλέον ερωτημάτων ή θεμάτων σε ένα εκλογικό ψηφοδέλτιο, πέραν από τον κύριο υποψήφιο ή το αξίωμα που επιλέγουν οι ψηφοφόροι. Αυτά τα επιπλέον θέματα μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές και μπορεί να περιλαμβάνουν δημοψηφίσματα, προτάσεις ή ερωτήσεις σχετικά με συγκεκριμένες πολιτικές ή αποφάσεις. Η παρουσία αυτών των επιπλέον θεμάτων στο ψηφοδέλτιο μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στην συμμετοχή των ψηφοφόρων και στο αποτέλεσμα των εκλογών, καθώς μπορεί να κινητοποιήσει διάφορες ομάδες ψηφοφόρων που έχουν ισχυρές απόψεις για αυτά τα συγκεκριμένα θέματα.

³Ο όρος "νομοθετικά κέρδη" αναφέρεται στα οφέλη ή τα κέρδη που αναμένεται να αποκομίσουν οι ψηφοφόροι από την εκλογή συγκεκριμένων υποψηφίων και προκύπτουν από την εφαρμογή ή την έγκριση νομοθεσίας ή νόμων.

υποδεικνύουν ότι το εισόδημα μπορεί, στην πραγματικότητα, να συσχετίζεται αρνητικά με τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, ένα εύρημα που συνάδει με την ιδέα του ευκαιριακού κόστους του χρόνου, αλλά διαφέρει από τα αποτελέσματα προηγούμενων μελετών για τους παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Η μελέτη υποθέτει ότι τα ευρήματα των προηγούμενων μελετών μπορεί να οφείλονται σε προδιαγραφικά λάθη στα εμπειρικά μοντέλα που παράγονται από την παράλειψη των "νομοθετικών κερδών", των δαπανών της εκστρατείας και ίσως, των επιδράσεων των ροών πληροφοριών της εκστρατείας.

Πραγματοποιώντας μια βιβλιογραφική ανασκόπηση των παραγόντων που επηρεάζουν τη συμμετοχή στις εκλογές στο Geys (2006) επισημαίνεται η ανάγκη ενσωμάτωσης του ρόλου των (κοινωνικών) ομάδων και της μάθησης στη θεωρία της εκλογικής συμμετοχής. Ανατρέχοντας στην βιβλιογραφία όσον αφορά τις ομάδες, στο Morton (1991) έχει παρουσιαστεί ένα μοντέλο για το στρατηγικό υπολογισμό της ψήφου όπου συμπεριλαμβάνεται και η συμπεριφορά των ομάδων. Διαπιστώνεται ότι αν οι υποψήφιοι είναι καθαροί μεγιστοποιητές πιθανοτήτων και δεν έχουν περιορισμούς, οι ομάδες δεν είναι αρκετές για να εξηγήσουν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Συνεπώς, φαίνεται ότι η ενσωμάτωση των ομάδων στα μοντέλα πλειοψηφικής ψηφοφορίας δεν είναι αρκετή μόνη της για να εξηγήσει την ψηφοφορία από μια λογική σκοπιά, όμως, αυτό δεν σημαίνει ότι μια τέτοια προσπάθεια είναι περιττή. Η κύρια υπόθεση είναι ότι τα "καταναλωτικά οφέλη" ή οι προτιμήσεις για την ψηφοφορία του ατόμου προέρχονται από τις πτυχές επένδυσης που λαμβάνουν από μια ομάδα ψηφοφόρων της οποίας το άτομο είναι μέλος. Η ομάδα παρέχει ένα ιδιωτικό όφελος στο άτομο για να ενθαρρύνει τη συμμετοχή του στη ψηφοφορία προς όφελος της ομάδας. Οι βάσεις για αυτήν την προσέγγιση είναι η εμπειρική παρατήρηση ότι οι ποσοτώσεις συμμετοχής των ψηφοφόρων εξαρτώνται από τα αναμενόμενα οφέλη που λαμβάνουν από τη ψηφοφορία σε επίπεδο ομάδας και ότι οι υποψήφιοι προσπαθούν να προσελκύσουν τις ομάδες. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η προτίμηση για την ψηφοφορία διαφέρει ανάμεσα σε ομάδες ψηφοφόρων και φαίνεται να εξαρτάται από τα οφέλη που προκύπτουν από την υποστήριξη των υποψηφίων. Έτσι, αν και οι ομάδες δεν είναι αρκετές για να εξηγήσουν τη συμμετοχή, αποτελούν, ωστόσο μια σημαντική συμβολή στη θετική πολιτική ανάλυση της συμπεριφοράς της ψηφοφορίας.

Ο Kanazawa (1998) αναζητά μια δυνητική λύση στο παράδοξο της (μη) ψηφοφορίας, ένα βασικό πρόβλημα που παραμένει ανεπίλυτο στο πλαίσιο της θεωρίας της λογικής επιλογής και προτείνεται μια πιθανή λύση σε αυτό το παράδοξο βασισμένη στο μοντέλο της στοχαστικής μάθησης αντί του μοντέλου της μέγιστης ωφελιμότητας από την αναμενόμενη χρησιμότητα. Στο μοντέλο της στοχαστικής μάθησης, οι οικονομικοί παράγοντες αντιλαμβάνονται ως προς την προς τα πίσω προσαρμοστική μάθηση, αντί για την προς τα εμπρός αναζήτηση του μέγιστου οφέλους και χρησιμοποιούν τις προηγούμενες συσχετίσεις μεταξύ των επιλογών τους και των αποτελεσμάτων των συλλογικών ενεργειών ως καθοδήγηση για την απόφασή τους να ψηφίσουν ή όχι. Οι αναλύσεις που γίνονται με χρήση δεδομένων από τη σειρά 1972-74-76 της «American National Election Study» δείχνουν ότι οι πολίτες λαμβάνουν αποφάσεις για το αν θα προσέλθουν στις εκλογές σύμφωνα με έναν τρόπο που είναι συμβατός με το στοχαστικό μοντέλο μάθησης του Macy σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά⁴. Συνεπώς, οι οικονομικοί παράγοντες φαίνεται να είναι προς το παρελθόν προσανατολισμένοι, όχι προς το μέλλον, και να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση το αν η προηγούμενη επιλογή τους ενισχύθηκε ή τιμωρήθηκε. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι η εμπειρική ανάλυσή σε αυτό το άρθρο έχει επιβεβαιώσει μόνο την πιθανή σημασία της διαδικασίας στοχαστικής μάθησης για την συμμετοχή των ψηφοφόρων. Καθώς δεν δοκιμάζει ταυτόχρονα άλλες θεωρίες σχετικά με την συμμετοχή των ψηφοφόρων μαζί με το μοντέλο της στοχαστικής μάθησης, η εμπειρική ανάλυση δεν έχει κάτι για να απορρίψει ή να διακρίνει μεταξύ τους. Το μοντέλο της στοχαστικής μάθησης προσφέρει μια πιθανή λύση στο παράδοξο της συμμετοχής των ψηφοφόρων. Στη θεωρία της λογικής επιλογής, οι οικονομικοί παράγοντες κάνουν επιλογές προκειμένου να επιτύχουν συγκεκριμένους στόχους. Ο κυρίαρχος στόχος στη συλλογική δράση των εθνικών εκλογών είναι να εκλεγεί ο υποψήφιος της επιλογής τους (με δευτερεύον στόχο τη συμμόρφωση με τη νορμή του καθήκοντος της πολιτικής). Στη θεωρία της μέγιστης αναμενόμενης χρησιμότητας, η επίτευξη στόχων θα έπρεπε να είναι αιτιολογικά καθοριστική για την εκλογή του υποψηφίου τους στο μέλλον. Είναι σημαντικό, ωστόσο, να σημειώσουμε

⁴Το μοντέλο στοχαστικής μάθησης του Michael W. Macy περιγράφει τη συμπεριφορά των ατόμων σε ένα κοινωνικό δίκτυο. Βασιζόμενο στη στοχαστική διαδικασία, το μοντέλο εξετάζει την επίδραση της αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμων στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς τους. Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο, οι άνθρωποι δεν λαμβάνουν πάντα αποφάσεις βάσει πλήρους ενημέρωσης και ορθολογικών κριτηρίων. Αντίθετα, η συμπεριφορά τους επηρεάζεται από τυχαίες παραμέτρους και την επίδραση των άλλων ατόμων στο κοινωνικό δίκτυο. Ο Macy υποστηρίζει ότι η συμπεριφορά των ανθρώπων είναι πιο στοχαστική και λιγότερο προβλέψιμη από ό,τι θα περίμενε κανείς.

ότι η θεωρία της μέγιστης αναμενόμενης χρησιμότητας και το μοντέλο της στοχαστικής μάθησης ενδέχεται να μην είναι απαραίτητα αμοιβαία ασύμβατα.

Ένας, επίσης, σημαντικός παράγοντας που πρέπει να εξεταστεί όσον αφορά τη συμμετοχή στις εκλογές είναι το κομμάτι της πληροφόρησης. Στο Walter (1991) μελετάται η συρρίκνωση της συμμετοχής των ψηφοφόρων στις προεδρικές εκλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η μείωση αυτή ξεκίνησε το 1960 και συνεχίστηκε μετά, με μόνο τις εκλογές του 1924 να έχουν προσελκύσει λιγότερους εκλέκτορες στις κάλπες από τότε. Το φαινόμενο του αδιάφορου εκλογέα είναι τόσο έντονο που ακόμη και οι συνήθως επιτυχημένοι παράγοντες που οδηγούν σε υψηλά ποσοστά συμμετοχής, όπως οι κοντινές προεδρικοί εκλογές και οι δημοφιλείς υποψήφιοι, δεν το πετυχαίνουν μετά το 1960. Τα αίτια της χαμηλής συμμετοχής των ψηφοφόρων εξετάζονται καταλήγοντας στο γεγονός ότι προέρχονται από τον τρόπο που αντιμετωπίζονται οι προεκλογικές εκστρατείες από τα μέσα ενημέρωσης, κυρίως ο τηλεοπτικός εκλογικός αγώνας και τα τηλεοπτικά νέα. Το γεγονός ότι πολλοί πολίτες δεν ψηφίζουν χρησιμοποιείται συχνά ως κίνητρο για να ενθαρρύνουν άλλους να ψηφίσουν. Ωστόσο, η ψυχολογική έρευνα σχετικά με τους περιγραφικούς κοινωνικούς κανόνες υποδεικνύει ότι η επισήμανση του αντίθετου θα μπορούσε να είναι ένα πιο αποτελεσματικό μήνυμα. Γενικότερα, τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι οι συχνές δημόσιες διαμαρτυρίες των μέσων ενημέρωσης και των πολιτικών σχετικά με τη χαμηλή συμμετοχή μπορεί να υπονομεύσουν τη συμμετοχή στις εκλογές.

Από το Gentzkow (2006), προκύπτει ότι η τηλεόραση προσέφερε ένα νέο μέσο για την παροχή πολιτικών πληροφοριών και ένα νέο τρόπο στους καταναλωτές να διασκεδάσουν τον ελεύθερο χρόνο τους. Αντιμετωπίζοντας τόσο μια μείωση στην τιμή της πληροφόρησης όσο και μία πολύ μεγαλύτερη πτώση στην τιμή της ψυχαγωγίας, οι καταναλωτές ανταποκρίθηκαν αντικαθιστώντας το ένα με το άλλο. Αυτή η αντικατάσταση ήταν μεγαλύτερη εκεί όπου η πληροφόρηση που παρείχε η τηλεόραση ήταν πιο περιορισμένη: στις τοπικές εκλογές. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η τηλεόραση προκάλεσε τη μείωση των ψηφοφόρων που πηγαίνουν στις κάλπες. Μια από τις κινητοποιήσεις για αυτήν τη μελέτη που συζητήθηκαν στην εισαγωγή ήταν ένα παράδοξο: η σύμπτωση δραματικών βελτιώσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και της εκπαίδευσης με μια αιχμηρή πτώση στη συμμετοχή. Αυτά τα αποτελέσματα παρέχουν μια μερική αντιμετώπιση αυτού του παραδόξου, δείχνοντας

ότι όχι μόνο η τηλεόραση δεν κατάφερε να αυξήσει την πληροφόρηση και τη συμμετοχή, αλλά ήταν ένα σημαντικό αίτιο της πτώσης, εξηγώντας το ήμισυ της πτώσης στη συμμετοχή στις εκλογές των εκτός εκλογικού έτους από το 1950 και πιθανώς το ένα τέταρτο της πτώσης στις προεδρικές εκλογές. Επιπλέον, οι βελτιώσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στην εκπαίδευση που βρίσκονται στη ρίζα του παραδόξου φαίνεται ότι συνοδεύονται από μια αύξηση των τρόπων για να διακοσμήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους. Σύμφωνα με τους Bhatt et al (2020) η μείωση του κόστους πληροφόρησης και εγγραφής των ψηφοφόρων στη συμμετοχή αυξάνει την εγγραφή και τη συμμετοχή των ψηφοφόρων, ιδίως αυτών με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο. Ωστόσο, όταν οι ψηφοφόροι εγγραφούν, δεν υπάρχει σημαντική διαφορά στη συμμετοχή τους.

Εστιάζοντας στο κόστος εγγραφής, οι Brady και McNulty (2011) εξετάζουν τον αντίκτυπο των αλλαγών στα κέντρα ψηφοφορίας του Los Angeles το 2003 στην συμμετοχή των ψηφοφόρων. Αν και δεν πρόκειται για ένα τέλειο φυσικό πείραμα, οι αλλαγές αυτές οδηγούν σε σαφή συμπεράσματα. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι οι αλλαγές στις τοποθεσίες των κέντρων ψηφοφορίας μείωσαν τη συμμετοχή των ψηφοφόρων κατά περίπου 1.85% στις περιοχές όπου αλλάχθηκε η τοποθεσία. Επιπλέον, η ψήφος στο κέντρο ψηφοφορίας μειώθηκε ακόμα περισσότερο, κατά 3.03%, αλλά η αύξηση της ψήφου με επιστολική ψήφο κατά 1.18% αντισταθμίζει κάποιο μέρος αυτής της μείωσης. Επιπλέον, παρατηρείται ότι η αντικατάσταση της ψήφου στο κέντρο ψηφοφορίας με την αποστολή είναι μεγαλύτερη σε άτομα μεσαίας ηλικίας και ηλικιωμένα, ενώ οι νεότεροι τείνουν περισσότερο να μην ψηφίσουν καθόλου. Οι αλλαγές στις τοποθεσίες των κέντρων ψηφοφορίας είχαν δύο αναμενόμενα αποτελέσματα: ένα αποτέλεσμα μεταφορών λόγω της αλλαγής της απόστασης μέχρι το κέντρο ψηφοφορίας και ένα αποτέλεσμα έρευνας λόγω των δαπανών της εύρεσης και επίσκεψης σε ένα νέο κέντρο ψηφοφορίας. Το περίπου 60% της μείωσης 3.03% στη συμμετοχή στο κέντρο ψηφοφορίας οφείλεται στο αποτέλεσμα έρευνας. Συνολικά, το ποσοστό των ψηφοφόρων που δεν ψήφισαν (1.85%) οφείλεται σχεδόν εξ ολοκλήρου στο αποτέλεσμα έρευνας, καθώς η απόφαση να μην ψηφίσουν δεν φαίνεται να επηρεάζεται σημαντικά από την απόσταση μέχρι το κέντρο ψηφοφορίας. Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι, για τους υποστηρικτές μεγαλύτερων και πιο οικονομικών περιφερειών, εάν οι ψήφοι με αποστολή είναι εξίσου εύκολες όσο στο σύστημα "χωρίς απαίτηση εξήγησης" της Καλιφόρνια, τότε

φαίνεται ότι οι αυξημένες δαπάνες μετακίνησης δεν θα αποτρέψουν σοβαρά την ψήφο, αν και η μετάβαση σε ένα νέο σύστημα μπορεί να επιβάλει σημαντικές δαπάνες έρευνας που θα μειώσουν τουλάχιστον προσωρινά τη συνολική συμμετοχή.

Συνοψίζοντας, οι παραπάνω μελέτες αναδεικνύουν πολλαπλούς παράγοντες που επηρεάζουν τη συμμετοχή στις εκλογές. Αρχικά, αναγνωρίζουμε δύο βασικές κατηγορίες παραγόντων που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο: το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και οι θεσμοί. Παρά τη μείωση της σημασίας τους σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν πρέπει να παραβλέπουμε την επίδρασή τους. Συνεπώς, για να αναλύσουμε τον τρόπο με τον οποίο η εκλογική βία επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές, πρέπει να λάβουμε υπόψη τόσο τους κοινωνικοοικονομικούς παράγοντες όσο και το θεσμικό πλαίσιο σε κάθε χώρα/περιοχή. Τέλος, η βιβλιογραφία υπογραμμίζει τη σημασία παραγόντων όπως ο ανταγωνισμός, το μέγεθος του πληθυσμού, η κοντινότητα των εκλογών, η προσαρμοστική μάθηση και αυτά εντός του πλαισίου των ομάδων και της εκφραστικής ψήφου. Όσον αφορά την αξιολόγηση των υποψηφίων, το κόστος εγγραφής και πληροφόρησης φαίνεται να επηρεάζουν τη συμμετοχή στις εκλογές, αλλά παρόλα αυτά χρήζουν περαιτέρω διερεύνηση.

4. ΕΚΛΟΓΙΚΗ ΒΙΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Η δημοκρατία είναι η θεσμοθέτηση του ειρηνικού πολιτικού ανταγωνισμού. Παρόλα αυτά, συχνά οι εκλογές επηρεάζονται από βία. Η εκλογική βία είναι η χρήση του εξαναγκασμού από πολιτικούς παράγοντες κατά ανθρώπων ή περιουσίας που συσχετίζεται σημαντικά με τον εκλογικό αγώνα. Πως, όμως, η εκλογική βία επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές;

Οι Trelles και Carreras (2012) αναλύουν τον αντίκτυπο της εγκληματικής βίας στην εκλογική συμμετοχή στο Μεξικό, χρησιμοποιώντας δύο προσεγγίσεις. Η πρώτη βασίζεται σε δεδομένα συμμετοχής σε εκλογές σε δήμους κατά τη διάρκεια των τεσσάρων τελευταίων ομοσπονδιακών εκλογών στο Μεξικό, εξετάζοντας εάν τα αυξανόμενα επίπεδα βίας έχουν επηρεάσει τη συμμετοχή των ψηφοφόρων σε εκλογές σε δημοτικό επίπεδο. Η δεύτερη προσέγγιση χρησιμοποιεί πρόσφατα δεδομένα από έρευνες για να δοκιμάσει εάν η έκθεση στη βία συσχετίζεται με την εκλογική συμμετοχή σε προεδρικές και γερουσιαστικές εκλογές σε ατομικό επίπεδο. Η ανάλυση της πρώτης προσέγγισης βασίζεται στα δεδομένα συμμετοχής σε ομοσπονδιακές εκλογές σε δημοτικό επίπεδο από το 2000 έως το 2010, ενώ η δεύτερη χρησιμοποιεί δεδομένα από έρευνες για να εξετάσει την επίδραση της βίας στην εκλογική συμμετοχή σε ατομικό επίπεδο. Τα ευρήματα δείχνουν ότι το επίπεδο της εκλογικής συμμετοχής είναι χαμηλότερο στις περιοχές της χώρας με την υψηλότερη εγκληματικότητα. Επίσης, ελέγχουν τρεις κοινωνικοοικονομικούς δείκτες και μια πρόσθετη μεταβλητή για να αντιληφθούμε το επίπεδο δημογραφικής πυκνότητας σε κάθε δήμο. Ο πρώτος δείκτης αντιπροσωπεύει, με συνθετικό τρόπο, την οικονομική ανάπτυξη κάθε δήμου. Βασίζεται στο ΑΕΠ ανά κάτοικο σε επίπεδο δήμου και χρησιμοποιείται ως μια προσέγγιση της οικονομικής δυναμικότητας στο σύστημα παραγωγικότητας. Ο δεύτερος δείκτης αντιπροσωπεύει τις κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν σε επίπεδο δήμου. Βασίζεται στην παιδική θνησιμότητα και χρησιμεύει ως προσεγγιστικό μέτρο για να μετρήσει την πρόσβαση των ανθρώπων στο σύστημα υγείας σε κάθε δήμο. Αυτό προέκυψε από τον υπολογισμό του αριθμού των θανάτων βρεφών (κάτω του ενός έτους) ανά 1.000 ζωντανές γεννήσεις σε κάθε δήμο. Ο τρίτος δείκτης είναι ο ρυθμός αναλφαβητισμού σε επίπεδο δήμου. Αυτός υπολογίστηκε με τον ρυθμό ανθρώπων άνω των 15 ετών που δεν

μπορούν να διαβάσουν ή να γράψουν σε κάθε δήμο ανά 1.000 άτομα. Επιπρόσθετα σε αυτούς τους τρεις δείκτες, γίνεται έλεγχος για την δημογραφική πυκνότητα για να διακρίνουμε τους αστικούς και τους αγροτικούς δήμους. Αυτός ο δείκτης υπολογίστηκε διαιρώντας τον συνολικό αριθμό των κατοίκων με την έκταση της επικράτειας, μετρημένη σε τετραγωνικά χιλιόμετρα, σε κάθε δήμο για τα έτη 2005 και 2010. Συνεπώς, χρησιμοποιώντας μακροχρόνιες και γεωστατιστικές μεθόδους για την ανάλυση των μεξικανικών δήμων την τελευταία δεκαετία, διαπιστώνουν ότι το επίπεδο της συμμετοχής στις εκλογές είναι χαμηλότερο στις πιο βίαιες περιοχές της χώρας. Αυτό το άρθρο δείχνει ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ της έκθεσης στη βία και της εκλογικής συμμετοχής. Η αύξηση της εγκληματικότητας στη Λατινική Αμερική έχει συνδεθεί με τη διαδικασία της δημοκρατίας. Χώρες όπως η Βραζιλία, η Κολομβία, η Βενεζουέλα, η Γουατεμάλα και το Ελ Σαλβαδόρ, για παράδειγμα, έχουν υποστεί συστηματικά τις συνέπειες υψηλών επιπέδων βίας και οργανωμένου εγκλήματος. Τα ευρήματα που παρουσιάζονται σε αυτήν την έρευνα δείχνουν ότι με την αύξηση της εγκληματικής βίας, η εκλογική συμμετοχή τείνει να μειώνεται στους δήμους του Μεξικού. Επιπλέον, βρίσκουν σημαντικές ενδείξεις ότι η συμμετοχή των ψηφοφόρων μειώνεται επίσης όταν η εγκληματική βία αυξάνεται στους γειτονικούς δήμους. Συνολικά, αυτά τα αποτελέσματα υποστηρίζουν την υπόθεσή ότι οι ψηφοφόροι είναι λιγότερο πιθανό να συμμετέχουν στα πλέον βίαια περιβάλλοντα, είτε επειδή αποξενώνονται από τον πολιτικό χώρο είτε επειδή δεν είναι διατεθειμένοι να κινδυνεύσουν την ασφάλειά τους σε δημόσιους χώρους. Αν και τα επίπεδα εγκλήματος φαίνεται να είναι ένα αποτελεσματικό μέτρο για την καταγραφή των επιπέδων βίας σε κάθε δήμο, αναφέρεται ότι θα ήταν χρήσιμο να συγκεντρωθούν περισσότερες πληροφορίες για να μετρήσουμε τις επιπτώσεις άλλων μορφών βίας - για παράδειγμα, την παρουσία οργανωμένου εγκλήματος - στην εκλογική συμμετοχή στο επίπεδο των δήμων.

Αντίθετα με τους Trelles και Carreras (2012) οι Bekoe και Burchard (2017) εξετάζοντας την υποσαχάρια Αφρική και συγκεκριμένα την Κένυα, διαπιστώνουν ότι η επίδραση της προεκλογικής βίας στη συμμετοχή των ψηφοφόρων δεν έχει καμία σημαντική επίπτωση. Συγκεκριμένα, πραγματοποιούν αρκετές αναλύσεις παλινδρόμησης, όπου το ποσοστό συμμετοχής των ψηφοφόρων ήταν η εξαρτημένη μεταβλητή και η εκλογική βία ήταν η βασική ανεξάρτητη μεταβλητή. Για τον προσδιορισμό των σχετικών μεταβλητών ελέγχτηκε ειδικά η βιβλιογραφία για τη

συμμετοχή των ψηφοφόρων και των αφρικανικών ψηφοφόρων. Συγκεκριμένα, επικεντρώθηκαν στην επίδραση παραγόντων θεσμικής, πολιτικής και κοινωνικοοικονομικής φύσης στη συμμετοχή των ψηφοφόρων (Blais 2006; Geys 2006). Επιπλέον, ελέγχουν το σύστημα εκλογής χρησιμοποιώντας μια κατηγορική μεταβλητή για την αναπαράσταση των εκλογικών κανόνων (καθολικότητα, μειονοτική αντιπροσώπευση, μεικτή κατανομή και αναλογική εκπροσώπηση). Στη συνέχεια, περιλαμβάνουν έλεγχους για να αντλήσουν το βαθμό ανοχής του πολιτικού περιβάλλοντος. Χρησιμοποιούν, επίσης, τον βαθμό ελευθερίας του πολιτικού συστήματος, όπως μετράται από το Freedom House (FH), καθώς και τον βαθμό ανοχής της εκλογικής ανταγωνιστικότητας, όπως μετράται από το Polity Project του Center for Systemic Peace (Polityscores). Παράλληλα, συμπεριλαμβάνουν μέτρα όπως το ποσοστό αστικού πληθυσμού και το «youth bulge», που αντιπροσωπεύει το ποσοστό του πληθυσμού που είναι κάτω των δεκαπέντε ετών. Στη συνέχεια, χρησιμοποιούν χωριστά μοντέλα GLS παλινδρόμησης με τυχαία επίπεδα για τη συμμετοχή στις εκτελεστικές και νομοθετικές εκλογές, με ελέγχους για το εκλογικό σύστημα, τον τύπο της εκλογής, το πολιτικό κλίμα και το κοινωνικοοικονομικό καθεστώς. Τα αποτελέσματα από τα μοντέλα μας δείχνουν ότι η εκλογική βία δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τη συμμετοχή των ψηφοφόρων στο σύνολό της. Παρόλα αυτά, η προεκλογική βία, φαίνεται ότι μπορεί να επιτύχει πολλούς στόχους, ανάλογα με το πολιτικό και κοινωνικό πλαίσιο. Αυτό υποδεικνύει την ανάγκη για μια πιο λεπτομερή ανάλυση - μια ανάλυση που εξετάζει πιο προσεκτικά τη ρητορική που περιβάλλει συγκεκριμένες εκλογές, τις κινητοποιήσεις πίσω από την εκλογική βία και τις καταναγκαστικές δυνάμεις των δραστών της βίας. Η έλλειψη συναίνεσης σχετικά με το πώς αντιδρούν οι ψηφοφόροι, δυσκολεύει την κατανόηση και την αντιμετώπιση της εκλογικής βίας. Επηρεάζει επίσης τις προσπάθειες πρόληψης καθώς αν η αντίδραση των ψηφοφόρων δεν είναι σαφής, είναι δύσκολο να κατανοηθεί ο στόχος της εκλογικής βίας και, συνεπώς, να παρέμβουμε στρατηγικά εκ των προτέρων. Τα αποτελέσματα υποδεικνύουν ότι δεν έχουν ακόμα αποκαλυφθεί πλήρως οι λόγοι, οι επιπτώσεις και οι συνέπειες της εκλογικής βίας.

Στο Gutiérrez-Romero και LeBas(2020) εξετάζεται, επίσης, η Κένυα και πώς η εκλογική βία επηρεάζει τη συμμετοχή και την επιλογή των ψηφοφόρων. Συγκεκριμένα, διεξάγεται ένα πείραμα “vignette” σε μια εθνικά αντιπροσωπευτική έρευνα στη Κένυα, όπου η εκλογική βία έχει παρουσιαστεί από τη δεκαετία του 1990.

Στο πείραμα, οι ψηφοφόροι επιλέγουν μεταξύ δύο ανταγωνιστικών πολιτικών. Επίσης, τυχαιοποιεί τα χαρακτηριστικά των υποψηφίων, τη φήμη τους για τη χρήση εκλογικής βίας και το ποσοστό μείωσης της φτώχειας. Χρησιμοποιείται, ακόμη, η ανάλυση “Conjoint” για να απομονωθούν οι επιπτώσεις των τυχαίων χαρακτηριστικών των υποψηφίων στη συμμετοχή και την επιλογή των ψηφοφόρων. Σε αντίθεση με τις υποθέσεις που κατατίθενται στη βιβλιογραφία για την εκλογική βία, οι ψηφοφόροι είναι λιγότερο πιθανό να ψηφίσουν υποψηφίους που φήμες λένε ότι χρησιμοποίησαν εκλογική βία, ακόμα και όταν ο υποψήφιος είναι συμφυλετικός ή συνκομματικός. Αυτή η επίπτωση, ωστόσο, δεν είναι συνεπής σε όλους τους ψηφοφόρους. Τα θύματα, ωστόσο, της εκλογικής βίας και οι φτωχότεροι ανταποκρίνονται λιγότερο πιθανά στους υποψηφίους που φήμες λένε ότι χρησιμοποίησαν βία. Τέλος, τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η συμμετοχή στις ψηφοφορίες μειώνεται όταν οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν ανάμεσα σε υποψηφίους που φήμες λένε ότι χρησιμοποίησαν εκλογική βία.

Σε ένα παρόμοιο πλαίσιο, στο Alacevich και Zejčirovic (2020) εξετάζεται ο αντίκτυπος της βίας κατά των πολιτών κατά τη διάρκεια του βοσνιακού πολέμου στην συμμετοχή των ψηφοφόρων στις επόμενες εκλογές στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη (BiH) μεταξύ του 1990 και του 2014. Η μελέτη αποσκοπεί στον εντοπισμό της σχέσης μεταξύ της βίας και της πολιτικής συμμετοχής, καθώς και στην εξερεύνηση δυνητικών μηχανισμών μέσω των οποίων η βία επηρεάζει τη συμπεριφορά των ψηφοφόρων. Ανακαλύπτει μια μακροχρόνια αρνητική σχέση μεταξύ της βίας κατά των πολιτών και της συμμετοχής των ψηφοφόρων σε τοπικές και κεντρικές εκλογές στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Επίσης, εξετάζει διάφορους δυνητικούς μηχανισμούς που μπορεί να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο η βία επηρεάζει τη συμπεριφορά των ψηφοφόρων, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαστικής μετανάστευσης, της εθνοτικής σύστασης, των καταστροφών στο φυσικό περιβάλλον, της ανασυγκρότησης μετά τη σύγκρουση και των συνθηκών στην αγορά εργασίας. Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η βία επηρεάζει την ψήφο μέσω της "ηθικής" απόπειρας εκ μέρους των ψηφοφόρων να εκφράσουν την πολιτική τους προτίμηση και τη δέσμευσή τους στο πολιτικό σύστημα. Χρησιμοποιώντας δεδομένα από τις τοπικές και κεντρικές εκλογές και τον αριθμό των πολιτών που επλήγησαν κατά τη διάρκεια του βοσνιακού πολέμου, η μελέτη υπολογίζει ότι αυξήσεις στον αριθμό των θυμάτων μεταφράζονται σε μείωση της συμμετοχής των ψηφοφόρων κατά έως και

4,2 ποσοστιαίες μονάδες. Οι επιπτώσεις αυτές επιμένουν για περισσότερες από δύο δεκαετίες μετά την επίλυση της σύγκρουσης. Αυτή η ανάλυση παρέχει αποδείξεις υπέρ της υπόθεσης ότι η βία κατά των πολιτών κατά τη διάρκεια ενός εμφυλίου πολέμου έχει αρνητική επίδραση στη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Επιπλέον, σε περιοχές όπου εγκληματικές οργανώσεις προσπάθησαν να επηρεάσουν τις εκλογές και την πολιτική με στόχο την επίθεση κατά κυβερνητικών αξιωματούχων και υποψηφίων κομμάτων, παρατηρήθηκαν σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα εκλογικής συμμετοχής. Συνεπώς, σε ατομικό επίπεδο, τα αποτελέσματα αποκαλύπτουν ότι οι ψηφοφόροι που ζουν σε περιοχές όπου το οργανωμένο έγκλημα εμπλέκεται σε βία υψηλού προφίλ είναι πιο προσεκτικοί κατά τη λήψη αποφάσεων για το αν θα ψηφίσουν ή όχι. Προηγούμενη έρευνα έχει επικεντρωθεί κυρίως στον αρνητικό αντίκτυπο της γενικής βίας στη δημοκρατική υποστήριξη και τις επόμενες συνέπειές της για την εκλογική συμμετοχή, αλλά αυτή η μελέτη παρέχει ένα πλαίσιο που μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τον ρόλο του οργανωμένου εγκλήματος κατά τη διάρκεια των εκλογών και τους μηχανισμούς μέσω των οποίων η δραστηριότητά του διαμορφώνει τις αποφάσεις των πολιτών για το αν θα ψηφίσουν.

Στο Ley (2018) παρέχονται αποδείξεις υπέρ της υπόθεσης ότι το οργανωμένο έγκλημα κατά τη διάρκεια εκλογικών εκστρατειών και εκλογών μειώνει την εκλογική συμμετοχή των πολιτών. Επιπλέον, επιδεικνύει τη σημασία της συμπερίληψης πολυληπτικών μετρήσεων⁵ της εγκληματικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια της εκλογικής διαδικασίας για μια πιο ακριβή εκτίμηση των επιπτώσεών της στην εκλογική συμμετοχή. Επιπρόσθετα, με τη συμπερίληψη εκλογών σε τοπικό επίπεδο, όπου οι οργανωμένες εγκληματικές ομάδες έχουν ενεργήσει εκτενώς, καθώς και με την κατεύθυνση στο ατομικό επίπεδο, αυτή η μελέτη προσφέρει μια λεπτομερή αξιολόγηση των επιπτώσεων της εγκληματικής βίας στην εκλογική συμμετοχή. Συνολικά, τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τη σημασία της συμπερίληψης περιβαλλοντικών μεταβλητών στην εξήγηση της πολιτικής συμπεριφοράς. Λαμβάνοντας υπόψη τον ρόλο του οργανωμένου εγκλήματος κατά τη διάρκεια των προεκλογικών εκστρατειών και εκλογών, αυτό το άρθρο δείχνει ότι η εγκληματική

⁵ο όρος "πολυληπτικές μετρήσεις" αναφέρεται στη χρήση μεθόδων μέτρησης που λαμβάνουν υπόψη πολλές πτυχές ή παραμέτρους για να προσεγγίσουν ή να αξιολογήσουν ένα φαινόμενο ή μια διαδικασία. Αυτές οι πολυληπτικές μετρήσεις επιδιώκουν να λάβουν υπόψη πολλούς διάφορους παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν το αποτέλεσμα ή το φαινόμενο που μελετούν. Αυτές οι μέθοδοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πολλούς τομείς, όπως στην επιστήμη, την κοινωνική έρευνα, τη δημόσια πολιτική, την υγεία, την εκπαίδευση και άλλους. Με τη χρήση πολυληπτικών μετρήσεων, προσπαθούμε να αξιολογήσουμε με συνολικό και ολιστικό τρόπο την κατάσταση ή την απόδοση ενός συστήματος, αντιμετωπίζοντας την πολυπλοκότητα που χαρακτηρίζει πολλά ανθρώπινα και κοινωνικά φαινόμενα.

δραστηριότητα έχει σημαντικές συνέπειες για την ποιότητα και τις προοπτικές της δημοκρατίας. Ειδικότερα, η βία κατά την εκλογική διαδικασία μειώνει τα κίνητρα των ψηφοφόρων να συμμετέχουν στις εκλογές. Αν οι πολίτες, αντιμετωπίζοντας τη βία, προτιμούν να παραμείνουν στο σπίτι τους την ημέρα των εκλογών, μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά οι προοπτικές για πολιτική αντιπροσώπευση και εκλογική ευθύνη. Η ανεπιθύμητη συμμετοχή των πολιτών στις εκλογές μπορεί επίσης να αποδυναμώσει τη σύνδεση μεταξύ των πολιτών και των εκλεγμένων εκπροσώπων τους. Στο πλαίσιο αυξανόμενης βίας, αυτό είναι επίσης ανησυχητικό, διότι η έλλειψη συμμετοχής των πολιτών μπορεί να διευκολύνει περαιτέρω τη συνεργασία μεταξύ εγκληματικών ομάδων και τοπικών δημοσίων αρχών.

Ο Markarian (2023) ερευνά πώς η χωρική κοντινότητα σε περιστατικά αστυνομικής βίας πριν από εκλογές επηρεάζει τη συμμετοχή των ψηφοφόρων. Υποστηρίζεται ότι οι επιθέσεις της αστυνομίας έχουν επιπτώσεις σε γειτονίες. Οι κοντινοί ψηφοφόροι έχουν μεγαλύτερη πιθανότητα να ενημερωθούν για παρόμοιες επιθέσεις από όσους βρίσκονται μακριά. Εάν θεωρηθούν άδικες, οι αστυνομικές επιθέσεις διδάσκουν πολιτικά μαθήματα που μειώνουν την εμπιστοσύνη των ψηφοφόρων στην κυβέρνηση και την πολιτική αποτελεσματικότητα, επηρεάζοντας έτσι τη συμμετοχή τους. Χρησιμοποιώντας δεδομένα ψηφοφόρων με γεωγραφικό προσδιορισμό από τις προεδρικές εκλογές του 2016, επιβεβαιώνει αυτή τη θεωρία και βρίσκει ότι οι προεκλογικές αστυνομικές επιθέσεις μειώνουν την συμμετοχή των ψηφοφόρων κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες στη μία μίλι ακτίνα από τις επιθέσεις. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι αυτή η μείωση είναι ακόμη μεγαλύτερη για τους μαύρους ψηφοφόρους, με μείωση της συμμετοχής των μαύρων ψηφοφόρων κατά 5,9 ποσοστιαίες μονάδες στη μία μίλι ακτίνα των επιθέσεων. Αντίθετα, οι αστυνομικές επιθέσεις δεν επηρεάζουν τη συμμετοχή των λευκών και λατίνων ψηφοφόρων, ανεξαρτήτως της απόστασης. Τέλος, η μελέτη υπογραμμίζει ότι οι αστυνομικές επιθέσεις μπορούν να επιδεινώσουν τα πρότυπα ανισότητας στην πολιτική συμμετοχή στην αμερικανική δημοκρατία.

Στο Baalen (2023) χρησιμοποιούνται νέα δεδομένα για την εκλογική βία πριν από τις βουλευτικές εκλογές της Ακτής Ελεφαντοστού το 2021. Αρχικά, προσθέτει ελέγχους για διάφορους πιθανούς συγχυστικούς παράγοντες. Ξεκινάει με τον αριθμό των κοινοβουλευτικών εδρών που διακυβεύονται και μπορεί να αυξήσει τους εκλογικούς

στόχους και να προκαλέσει υψηλότερη συμμετοχή και περισσότερη εκλογική βία. Δεύτερον, η συμμετοχή ήταν ιστορικά υψηλότερη σε ορισμένες εκλογικές περιφέρειες της Ακτής του Ελεφαντοστού από ότι σε άλλες. Δεδομένου ότι η χαμηλότερη ιστορική πολιτική συμμετοχή μπορεί να διαμορφώσει τόσο τη μελλοντική συμμετοχή όσο και την εκλογική βία, ελέγχεται η συμμετοχή των ψηφοφόρων στις κοινοβουλευτικές εκλογές του 2016, μία από τις πιο ειρηνικές εκλογές των τελευταίων ετών. Επειδή οι κοινοβουλευτικές εκλογές στην Ακτή του Ελεφαντοστού έχουν χαμηλότερη συμμετοχή από τις προεδρικές εκλογές. Τρίτον, καθώς η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μπορεί να συσχετιστεί τόσο με την πολιτική συμμετοχή όσο και με την εκλογική βία, ελέγχονται οι λόγοι φτώχειας, το ποσοστό των ανθρώπων που ζουν κάτω από το εθνικό όριο φτώχειας σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα για τα βιοτικά πρότυπα των νοικοκυριών (INS, 2015). Τέταρτον, καθώς το μέγεθος του πληθυσμού μπορεί να μειώσει τη συμμετοχή και να αυξήσει τον κίνδυνο εκλογικής βίας, ελέγχεται ένας λογάριθμος του μεγέθους του πληθυσμού, χρησιμοποιώντας δεδομένα από την απογραφή του 2014 (INS, 2014). Πέμπτον, καθώς η παρελθοντική εκλογική βία μπορεί τόσο να αυξήσει τον κίνδυνο μελλοντικής βίας όσο και να μειώσει τη συμμετοχή, ελέγχεται ο αριθμός των εκλογικών επεισοδίων κατά τη διάρκεια της εκλογικής κρίσης του 2010-2011 (Daxecker, Amicarelli&Jung, 2019). Τέλος, λαμβάνεται υπόψη η χωρική εξάρτηση των υποπεριφερειών κατασκευάζοντας ένα χωρικό λογαριθμικό σφάλμα εκλογικής βίας που μετρά το μέσο αριθμό εκλογικών επεισοδίων στις γειτονικές εκλογικές περιφέρειες. Αυτή η μεταβλητή ελέγχου βοηθά στον υπολογισμό της πιθανότητας ότι η εκλογική βία στις γειτονικές περιφέρειες επηρεάζει τόσο τη βία όσο και τη συμμετοχή. Συνεπώς, όσον αφορά τις μεταβλητές ελέγχου, το χωρικό λογαριθμικό σφάλμα της εκλογικής βίας, η παρελθοντική εκλογική βία, ο αριθμός των εδρών και η φτώχεια δεν έχουν συνεκτική και ουσιαστική επίδραση σε κανένα από τα μοντέλα. Δεν είναι έκπληξη, επίσης, ότι η υψηλότερη συμμετοχή στις εκλογές του 2016 συσχετίζεται με υψηλότερη συμμετοχή στις εκλογές του 2021. Επιπλέον, όπως αναμενόταν, οι πιο πληθυσμιακές εκλογικές περιφέρειες είχαν κατά μέσο όρο χαμηλότερη συμμετοχή. Αυτή είναι μια επαναλαμβανόμενη παρατήρηση στις εκλογές της Ακτής του Ελεφαντοστού και είναι συμβατή με προηγούμενες ευρήματα από τη Νιγηρία. Τα αποτελέσματα στο Baalen (2023) δείχνουν ότι η εκλογική βία συνδέθηκε με μειωμένη συμμετοχή των ψηφοφόρων, αλλά μόνο σε περιφέρειες όπου κυβερνούν ισχυροί κάτοχοι τοπικών αξιωμάτων. Αντίθετα, η εκλογική βία στις

περιοχές που υποστήριζαν την αντιπολίτευση δεν συνδέθηκε με μειωμένη συμμετοχή. Αυτή η μελέτη ακολουθεί μια υποεθνική προσέγγιση για να εξετάσει το μετριαστικό αποτέλεσμα της τοπικής ισχύος των κυβερνώντων στην σχέση μεταξύ εκλογικής βίας και συμμετοχής. Βασιζόμενος σε υπάρχουσες εργασίες, υποστηρίζει ότι η εκλογική βία μπορεί να μειώσει την συμμετοχή των ψηφοφόρων αυξάνοντας τις ανησυχίες τους και ερευνώντας την δημόσια εμπιστοσύνη στο εκλογικό σύστημα, με αποτέλεσμα να αυξάνονται τα αναμενόμενα κόστη της ψηφοφορίας και να υπονομεύεται η πίστη ότι η ψήφος του καθενός έχει σημασία. Αυτά τα ευρήματα προσθέτουν λεπτομέρεια στην υπάρχουσα αντιφατική έρευνα για τις επιπτώσεις της εκλογικής βίας στη συμμετοχή, επισημαίνοντας ότι αυτές οι επιπτώσεις μπορεί να εξαρτώνται από την τοπική πολιτική γεωγραφία σε εκλογές όπου οι τοπικές πλειονότητες υπερνικούν τις εθνικές πλειονότητες. Επίσης, δείχνουν ότι οι ψηφοφόροι σε περιφέρειες όπου η αντιπολίτευση είναι ισχυρότερη μπορούν να αντέξουν στην εκλογική βία. Αυτό προειδοποιεί ότι η εκλογική βία δεν αποτελεί απαραίτητα απειλή για την πολιτική συμμετοχή και δεν αποθαρρύνει τους υποστηρικτές της αντιπολίτευσης από το να ψηφίσουν. Τα ευρήματα βασίζονται στα δεδομένα από την Ακτή Ελεφαντοστού και απαιτείται περαιτέρω έρευνα για να εκτιμηθεί εάν είναι εφαρμόσιμα αλλού.

Συνοψίζοντας, οι προαναφερθείσες έρευνες αναδεικνύουν την κρίσιμη σημασία της κατανόησης του αντίκτυπου της βίας στην πολιτική διαδικασία και τη συμπεριφορά των ψηφοφόρων. Οι διαφορετικοί τύποι βίας, είτε πρόκειται για εγκληματική είτε αστυνομική, μπορούν να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην εκλογική συμμετοχή και τις πολιτικές προτιμήσεις των πολιτών. Ο αντίκτυπος αυτός δεν είναι ομοιογενής και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Μερικοί από αυτούς είναι η κοντινότητα των περιστατικών βίας, το μέγεθος και η πυκνότητα του πληθυσμού, η παρελθοντική εκλογική βία, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά και οι θεσμικοί παράγοντες. Η εργασία αυτή αναδεικνύει την ανάγκη για ενδελεχή και διεπιστημονική προσέγγιση του προβλήματος, καθώς και την ανάγκη για περαιτέρω έρευνα στον τομέα αυτόν.

5. ΔΕΛΤΟΜΕΝΑ

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η εκλογική βία επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές. Για τον λόγο αυτό, πραγματοποιείται ανάλυση 136 χωρών, αντί για μεμονωμένες χώρες, όπως προκύπτει από την επιστημονική βιβλιογραφία. Στη συνέχεια, προχωράμε στην ανάλυση των μεταβλητών και των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την πραγματοποίηση της έρευνας.

Εξαρτημένη μεταβλητή

Η εξαρτημένη μεταβλητή είναι το ποσοστό συμμετοχής των ψηφοφόρων στις εκλογές και τα στοιχεία προέρχονται από τη βάση δεδομένων IDEA, που περιέχει την πιο ολοκληρωμένη παγκόσμια συλλογή στατιστικών στοιχείων για την προσέλευση των ψηφοφόρων από προεδρικές και κοινοβουλευτικές εκλογές από το 1945 έως το 2023. Η συγκεκριμένη βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως παρουσιάζονται ανά χώρα χρησιμοποιώντας τόσο τον αριθμό των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων όσο και τον πληθυσμό σε ηλικία ψήφου ως δείκτες. Στο πλαίσιο αυτής της εργασίας, επικεντρωνόμαστε στις εκλογές για την επιλογή του "head of state" (κεφαλής του κράτους), που αναφέρεται στο άτομο που αποτελεί την υψηλότερη αρχή σε ένα κράτος, όπως ο μονάρχης, ο πρόεδρος ή άλλο υψηλό αξίωμα, ανάλογα με το σύστημα κυβέρνησης κάθε χώρας.

Ανεξάρτητη μεταβλητή

Η βασική ανεξάρτητη μεταβλητή είναι η εκλογική βία. Για τη μέτρηση της εκλογικής βίας, χρησιμοποιούμε τη βάση δεδομένων «Electoral Contention and Violence (ECAV)». Αυτή η βάση δεδομένων περιλαμβάνει χώρες που διεξήγαγαν ανταγωνιστικές εθνικές εκλογές και είχαν πληθυσμούς μεγαλύτερους από 1,5 εκατομμύριο. Τα δεδομένα καλύπτουν 1.208 εθνικές εκλογές σε 136 χώρες κατά την περίοδο 1990-2012. Η περίοδος καλύπτει το διάστημα από το 1990 επειδή πολλές χώρες υιοθέτησαν ανταγωνιστικές εκλογές εκείνη την περίοδο. Από τη βάση δεδομένων του «ECAV» αθροίζουμε τα περιστατικά βίας ανά έτος για κάθε χώρα για

τη περίοδο από το 1990 έως το 2012. Για τις χώρες που αν και αναφέρονται στο «codebook», αλλά δεν υπήρξαν περιστατικά βίας που να καταγράφονται βάζουμε 0. Τέλος, επειδή σε πολλές χώρες την ίδια χρονιά μπορεί να είχαν πάνω από μία εκλογική αναμέτρηση, συμπληρώνουμε το άθροισμα των περιστατικών βίας στην εκλογική αναμέτρηση για την εκλογή του «head of state» ανάλογα με το πολίτευμα της εκάστοτε χώρας. Συγκεκριμένα, χώρες με Προεδρευόμενη/Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία που διεξήγαγαν την ίδια χρονιά και κοινοβουλευτικές (Parliamentary) αλλά και προεδρικές (Presidential) εκλογές συμπληρώνουμε το άθροισμα των περιστατικών βίας στις κοινοβουλευτικές εκλογές. Αντίστοιχα, σε χώρες με Προεδρική ή Ομοσπονδιακή Προεδρική ή Ημιπροεδρική Δημοκρατία συμπληρώνουμε το άθροισμα των περιστατικών βίας στις προεδρικές εκλογές.

Ερμηνευτικές Μεταβλητές

Μέσα από την βιβλιογραφική ανασκόπηση καταλήγουμε σε ορισμένες μεταβλητές που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην έρευνά μας. Αρχικά, χρησιμοποιούμε δεδομένα από τη Παγκόσμια Τράπεζα («World Bank») που αποτελεί μια διεθνή οργάνωση που προσφέρει οικονομική βοήθεια και τεχνική υποστήριξη σε πολλές χώρες παγκοσμίως. Ιδρύθηκε το 1944 και αποτελείται από δύο θυγατρικούς οργανισμούς τη Διεθνή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (IBRD) και τη Διεθνή Τράπεζα για την Ανακατασκευή και την Ανάπτυξη (IDA). Σκοπός της Παγκόσμιας Τράπεζας είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης, η μείωση της φτώχειας και η υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Προσφέρει επίσης έρευνα, αναλύσεις και τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για θέματα που αφορούν την οικονομική ανάπτυξη και την ανάπτυξη πολιτικών. Καθώς η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη μπορεί να συσχετίζεται τόσο με την πολιτική συμμετοχή όσο και με την εκλογική βία, χρησιμοποιούμε από τη Παγκόσμια Τράπεζα («World Bank») το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (σε PPP). Χρησιμοποιούμε, επίσης, το ποσοστό ανεργίας αλλά και δημογραφικά στοιχεία, όπως η πυκνότητα του πληθυσμού και ο βαθμός αστικοποίησης. Σε προηγούμενη ανάλυση (Trelles και Carreras, 2012), η πυκνότητα του πληθυσμού έχει εμφανιστεί στατιστικά σημαντική και θετικά συσχετισμένη με το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές. Αντίστοιχα, η αστικοποίηση, όπως αναλύεται από τον Markarian (2023), δείχνει αρνητική συσχέτιση χωρίς στατιστική σημαντικότητα.

Ωστόσο, τα ευρήματα του Ley (2018) για την αστικοποίηση διαφέρουν, καθώς αναφέρει θετική σχέση με στατιστική σημαντικότητα. Αν και δε συναντάμε τη πυκνότητα του πληθυσμού και το βαθμό αστικοποίησης μαζί στις αναλύσεις, θεωρούμε ότι αντιπροσωπεύουν διαφορετικές πτυχές της κοινωνικής και δημογραφικής δομής μιας περιοχής.

Οι ανταγωνιστικές εκλογές, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία επηρεάζουν το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές (Jordan, 2017). Οι εκλογές θεωρούνται ανταγωνιστικές όταν υπάρχει σημαντικός ανταγωνισμός μεταξύ των υποψηφίων ή των πολιτικών κομμάτων και οι ψηφοφόροι έχουν πραγματική επιλογή ανάμεσα σε διάφορες εναλλακτικές επιλογές. Τα δεδομένα για το αν οι εκλογές θεωρούνται ανταγωνιστικές, τα αντλούμε από το «Our World in Data» όπου με τη τιμή 1 δηλώνονται οι ανταγωνιστικές εκλογές ενώ με 0 οι μη ανταγωνιστικές εκλογές. Όσον αφορά τους θεσμούς χρησιμοποιούμε την υποχρεωτική ψηφοφορία, καθώς δεν υπάρχει αμφιβολία ότι επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές (Blondel et al, 1997).

Παράλληλα, περιλαμβάνονται δείκτες και μεταβλητές από το σύνολο δεδομένων V-Dem που έχει τις πιο αναλυτικές και λεπτομερείς αξιολογήσεις της δημοκρατίας στον κόσμο. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιείται ο δείκτης φιλελεύθερης δημοκρατίας, ένα μέτρο που προσπαθεί να αξιολογήσει το βαθμό φιλελεύθερων και δημοκρατικών πρακτικών σε μια χώρα. Δείχνει το πόσο ελεύθερα και δημοκρατικά λειτουργεί ένα κράτος και πώς συμβαδίζει με τις αρχές του φιλελευθερισμού. Είναι σημαντικό να ξέρουμε σε ποιο βαθμό μία χώρα χαρακτηρίζεται από φιλελεύθερες δημοκρατικές πρακτικές καθώς το αντίθετο μπορεί να έχει πολύ σοβαρές επιπτώσεις στη συμμετοχή των ψηφοφόρων στις εκλογές. Πρόκειται για έναν πολυδιάστατο δείκτη που προσπαθεί να αντικατοπτρίζει την ισορροπία μεταξύ ελευθεριών και δημοκρατικών αξιών.

Επιπλέον, χρησιμοποιείται ο δείκτης «Particularistic or Public Good» του V-Dem που αναφέρεται σε ένα μέτρο που αξιολογεί τον βαθμό στον οποίο οι πολιτικοί ηγέτες προτιμούν την παροχή ειδικών (particularistic) ωφελειών προς συγκεκριμένες ομάδες ή ατομικά έναντι της παροχής δημόσιων (public) αγαθών που εξυπηρετούν το κοινό καλό. Η μέτρηση του δείκτη γίνεται μέσω αξιολόγησης των πολιτικών αποφάσεων και δράσεων των ηγετών σε σχέση με την εξυπηρέτηση προσωπικών ή ομαδικών

συμφερόντων έναντι των συμφερόντων της ευρύτερης κοινωνίας. Η συλλογή των δεδομένων είναι βασισμένη στο «Bayesian item response theory». Ένας υψηλός δείκτης στο «Particularistic or Public Good» υπονοεί ότι οι πολιτικοί ηγέτες προτιμούν να παρέχουν ειδικές ευκαιρίες ή υπηρεσίες προς συγκεκριμένους ανθρώπους ή ομάδες σε βάρος της παροχής δημόσιων αγαθών που θα ωφελούν το σύνολο της κοινωνίας. Αντίθετα, ένας χαμηλός δείκτης υποδηλώνει μια περισσότερο δημόσια ή κοινή προσέγγιση στην παροχή ωφελειών.

Επιπρόσθετα, χρησιμοποιείται ο δείκτης πελατείας. Η μέτρηση του πολιτικού πελατειακού συστήματος που χρησιμοποιείται σε αυτήν την ανάλυση είναι ένας δείκτης (v2xhp – client), κατασκευασμένος έτσι ώστε τα υψηλότερα σκορ να αντιστοιχούν σε μεγαλύτερο πελατειακό σύστημα (Lo Bue et al, 2021). Προκύπτει από ένα Βαγιανό μοντέλο παραγοντικής ανάλυσης δύο δεικτών που προέρχονται επίσης από το σύνολο δεδομένων V-Dem: "αγορά ψήφων" (v2elnotbuy–osp) και "συνδέσεις κόμματος" (v2psprlnks–osp) (Lo Bue et al, 2021). Οι υψηλοί δείκτες πελατείας μπορούν να επηρεάσουν το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές με διάφορους τρόπους. Σε συστήματα με υψηλό βαθμό πελατείας, οι πολίτες μπορεί να εξαρτώνται σημαντικά από τους πολιτικούς ηγέτες για την εξασφάλιση βασικών αναγκών, όπως θέσεις εργασίας, υπηρεσίες υγείας ή άλλα προνόμια. Αυτή η εξάρτηση μπορεί να οδηγήσει τους πολίτες να συμμετέχουν στις εκλογές προκειμένου να διατηρήσουν αυτά τα πλεονεκτήματα. Επίσης, οι πολιτικοί μπορεί να προσφέρουν συγκεκριμένες υπηρεσίες ή πλεονεκτήματα στους ψηφοφόρους σε αντάλλαγμα για την υποστήριξή τους στις εκλογές. Αυτό μπορεί να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των πολιτών που εξαρτώνται από αυτές τις υπηρεσίες.

Τέλος, χρησιμοποιούμε τη νομοθετική διαφθορά. Όταν οι πολίτες αντιλαμβάνονται ότι υπάρχει εκτεταμένη νομοθετική διαφθορά, μπορεί να αποτυγχάνουν να έχουν εμπιστοσύνη στο σύστημα. Η έλλειψη εμπιστοσύνης μπορεί να τους καθιστά λιγότερο πρόθυμους να συμμετέχουν στις εκλογές, επειδή διακυβεύεται η διαφάνεια, η δικαιοσύνη και η εντιμότητα της διαδικασίας. Για να λάβουμε υπόψη αυτό το παράγοντα χρησιμοποιούμε το δείκτη «v2lgecrrpt» από το V Dem. Σύμφωνα με το Codebook του V Dem (v11.1 - March 2021) αυτός ο δείκτης περιλαμβάνει οποιοδήποτε από τα εξής: (α) δέχονται δωροδοκίες, (β) βοηθούν στην απόκτηση κυβερνητικών συμβάσεων για εταιρείες που ο νομοθέτης (ή οι/οι οικογένειά του/της,

φίλοι, πολιτικοί υποστηρικτές) κατέχουν, (γ) κάνουν χάρη σε εταιρείες με σκοπό την ευκαιρία απασχόλησης μετά την αποχώρηση από το νομοθετικό σώμα, (δ) κλέβουν χρήματα από το κράτος ή από δωρεές για εκλογές για προσωπική χρήση. Η συλλογή των δεδομένων είναι βασισμένη στο «Bayesian item response theory».

6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στη παρούσα εργασία πραγματοποιείται μια ανάλυση πάνελ δεδομένων, όπου γίνονται παλινδρομήσεις με σταθερές επιδράσεις (fixed effects). Χρησιμοποιώντας «fixed effects», αφαιρούνται οι σταθερές επιδράσεις για κάθε χώρα στο πάνελ. Επίσης, σε πάνελ δεδομένα, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη η ετεροσκεδαστικότητα (heteroskedasticity) και η αυτοσυσχέτιση (serialcorrelation) των σφαλμάτων. Ειδικά σε πάνελ δεδομένα, με παρατηρήσεις για πολλές οντότητες, αυτά τα προβλήματα είναι συχνά. Συνεπώς, χρησιμοποιούνται «robust standard errors» που αποτελούν μια μέθοδο που δίνει περισσότερη σημασία στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Ένα μοντέλο πάνελ δεδομένων με «fixed effects» μπορεί να αναπαρασταθεί από την ακόλουθη εξίσωση:

$$Y_{it} = \alpha + \beta X_{it} + \mu_i + \lambda_t + \epsilon_{it}$$

Όπου:

Y_{it} : είναι η εξαρτημένη μεταβλητή για τη μονάδα i τη στιγμή t

X_{it} : αντιπροσωπεύει μία ή περισσότερες ανεξάρτητες μεταβλητές για μια μονάδα i τη στιγμή t . Αυτό μπορεί να είναι ένα διάνυσμα εάν υπάρχουν πολλές ανεξάρτητες μεταβλητές.

α : είναι ο σταθερός όρος του μοντέλου

β : είναι το «coefficient» για την ανεξάρτητη μεταβλητή X_{it}

μ_i : είναι το σταθερό αποτέλεσμα για κάθε μονάδα. Αυτό καταγράφει παρατηρήσιμη ετερογένεια που είναι σταθερή με την πάροδο του χρόνου, αλλά ποικίλλει μεταξύ των οντοτήτων.

λ_i : είναι το σταθερό αποτέλεσμα για κάθε χρονική περίοδο. Αυτό εξηγεί την παρατηρήσιμη ετερογένεια που είναι σταθερή μεταξύ των οντοτήτων αλλά ποικίλλει με την πάροδο του χρόνου

ϵ_{it} : είναι ο όρος σφάλματος, που καταγράφει τα ιδιότυπα σοκ για κάθε μονάδα σε κάθε χρονική περίοδο.

Ωστόσο, σε αυτήν την εργασία, θα πραγματοποιήσουμε και παλινδρομήσεις με "σταθερές επιδράσεις" (fixed effects), όπου θα απομακρύνουμε τις "χρονικές επιδράσεις" (time effects) για να επικεντρωθούμε περισσότερο στις διαφορές μεταξύ των χωρών (country effects) παρά στις χρονικές μεταβολές. Επιπλέον, η προσθήκη των "χρονικών επιδράσεων" (time effects) μπορεί να προκαλέσει προβλήματα "συσχέτισης" (collinearity) ανάμεσα στις "χρονικές επιδράσεις" (time effects) και τις ανεξάρτητες μεταβλητές, κάτι που ενδέχεται να δυσκολέψει την εκτίμηση του μοντέλου.

7. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Στο πίνακα 1, αριστερά είναι οι ανεξάρτητες και ερμηνευτικές μεταβλητές που αναφέρθηκαν παραπάνω και περιλαμβάνουν οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά χαρακτηριστικά, όπως η πυκνότητα πληθυσμού, η ανεργία, το ΑΕΠ κατά κεφαλήν, η δημοκρατία, το ειδικό ή δημόσιο καλό κτλ. Οι αριθμητικές τιμές αντιπροσωπεύουν τους εκτιμηθέντες συντελεστές (coefficients) για κάθε μεταβλητή σε κάθε μοντέλο ενώ οι τιμές μέσα στις παρενθέσεις αντιπροσωπεύουν τα «robust standard errors» για κάθε εκτίμηση. Τα αστεράκια αντιπροσωπεύουν το επίπεδο σημαντικότητας (p-value) και δίνουν μια ιδέα για το πόσο πιθανό είναι τα αποτελέσματα να είναι τυχαία. Συγκεκριμένα, ένα αστεράκι (* $p < 0.1$) υποδεικνύει ότι το αποτέλεσμα είναι σημαντικό στο επίπεδο 0.1. Αυτό σημαίνει ότι η πιθανότητα να έχει συμβεί τυχαία είναι μικρότερη από 0.1. Δύο αστεράκια (** $p < 0.05$) υποδεικνύουν ότι το αποτέλεσμα είναι σημαντικό στο επίπεδο 0.05. Η πιθανότητα να είναι τυχαίο είναι μικρότερη από 0.05. Τρία αστεράκια (***) $p < 0.01$) υποδεικνύουν ότι το αποτέλεσμα είναι σημαντικό στο επίπεδο 0.01. Η πιθανότητα να είναι τυχαίο είναι μικρότερη από 0.01. Το R-squared αντιπροσωπεύει το ποσοστό της συνολικής μεταβλητότητας της εξαρτημένης μεταβλητής που εξηγείται από το μοντέλο. Ένα υψηλό R-squared υποδεικνύει μεγάλη εξήγηση της μεταβλητότητας. Το N δείχνει τον αριθμό των παρατηρήσεων στο δείγμα για κάθε μοντέλο. Τέλος, το (1),(2),(3),..., (7) αφορά σε διαφορετικές παλινδρομήσεις. Συγκεκριμένα, στο (1), στο (2), στο (3) και στο (6) έχουμε «fixed effects». Το (1), (2) και (3) διαφέρουν καθώς προσθέτουμε παραπάνω ερμηνευτικές μεταβλητές, ενώ στο (6) αφαιρούμε από το δείγμα μας τις χώρες της Αφρικής. Από την άλλη μεριά, στο (4), στο (5) και στο (7) τα αποτελέσματα είναι «fixed effects», αλλά χωρίς «time effects». Το (4) με το (5) διαφέρουν στη προσθήκη ερμηνευτικών μεταβλητών, ενώ στο (7) έχουν αφαιρεθεί οι χώρες της Αφρικής.

Εξετάζοντας το πίνακα 1, παρατηρούμε ότι ο αριθμός των περιστατικών βίας έχει θετική συσχέτιση με το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές σε όλες τις περιπτώσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, είναι και στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο 0,1, που σημαίνει ότι η σχέση μεταξύ αυτής της μεταβλητής και της εξαρτημένης μεταβλητής είναι πιθανό να μην είναι τυχαία, αλλά να αντιπροσωπεύει μια πραγματική σχέση. Ωστόσο, αυτά τα ευρήματα αντίκεινται στα υπάρχοντα

ερευνητικά αποτελέσματα, καθώς η βιβλιογραφία στην οποία αναφερθήκαμε υποστηρίζει κυρίως μια αρνητική σχέση ή αμφισβητεί την ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ της εκλογικής βίας και της εκλογικής συμμετοχής. Ενδιαφέρον προκύπτει όταν εξετάζουμε τα αποτελέσματα χωρίς τις χώρες της Αφρικής, όπου δεν φαίνεται να υπάρχει σημαντική επίδραση του αριθμού των περιστατικών βίας. Σε αυτές τις χώρες, η συμμετοχή στις εκλογές φαίνεται να επηρεάζεται κυρίως από παράγοντες, όπως το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ), η ανεργία και η πυκνότητα του πληθυσμού. Επιπλέον, η νομοθετική διαφθορά ασκεί επίσης επιρροή στη συμμετοχή, προσθέτοντας έναν παράγοντα που πρέπει να ληφθεί υπόψη.

Από την άλλη πλευρά, οι ανταγωνιστικές εκλογές, η πυκνότητα του πληθυσμού και η υποχρεωτική ψηφοφορία κινούνται προς την αναμενόμενη κατεύθυνση. Ο δείκτης ειδικού ή δημόσιου καλού φέρει αρνητικό πρόσημο, υποδηλώνοντας ότι κατά την αύξησή του, οι πολιτικοί ηγέτες εκδηλώνουν προτίμηση προς την παροχή ειδικών ευκαιριών ή υπηρεσιών προς συγκεκριμένα άτομα ή ομάδες, μειώνοντας ταυτόχρονα την παροχή δημόσιων αγαθών που θα ωφελούν τη συνολική κοινωνία. Αυτή η διαδικασία οδηγεί σε μείωση του ποσοστού συμμετοχής στις εκλογές. Επιπλέον, παρατηρούμε ότι ο εν λόγω δείκτης παραμένει στατιστικά σημαντικός στα μοντέλα που συμπεριλαμβάνουν και τις χώρες της Αφρικής, ενώ αυτό δεν παρατηρείται όταν αυτές αφαιρούνται. Ακόμα βλέπουμε στατιστική σημαντικότητα σε ορισμένες περιπτώσεις και στις μεταβλητές: πυκνότητα του πληθυσμού, ανεργία, κατά κεφαλήν ΑΕΠ και νομοθετική διαφθορά. Τέλος, παρατηρούμε ότι το R-squared είναι μεγαλύτερο στα μοντέλα όπου στο δείγμα δεν περιλαμβάνονται οι χώρες της Αφρικής.

Ας τα δούμε, όμως, πιο αναλυτικά. Αρχικά, στο μοντέλο (1) χρησιμοποιείται μόνο η βασική ανεξάρτητη μεταβλητή. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να δούμε πως σε ένα μεγαλύτερο όγκο παρατηρήσεων το ποσοστό συμμετοχής σχετίζεται με τον αριθμό περιστατικών βίας. Διαπιστώνουμε θετική συσχέτιση και ένα p-value κοντά στο 0.1. Συνεπώς, οι πολίτες ενεργοποιούνται περισσότερο και συμμετέχουν πιο ενεργά στις εκλογές ως αντίδραση στη βία και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Έτσι, η συμμετοχή τους στις εκλογές αποτελεί ένα μέσο αντίδρασης και αντίστασης έναντι της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς.

Στο μοντέλο (2) προσθέτουμε τις μεταβλητές: ανταγωνιστικές εκλογές, προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση, πυκνότητα πληθυσμού, αστικοποίηση, ανεργία, κατά κεφαλήν

ΑΕΠ και νομοθετική διαφθορά. Σε αυτή τη περίπτωση ο αριθμός περιστατικών βίας είναι στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο 0.1. Βλέπουμε ότι πέρα από τον αριθμό περιστατικών βίας, βρίσκουμε θετικό πρόσημο και στις ανταγωνιστικές εκλογές, το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση, τη πυκνότητα του πληθυσμού και τη νομοθετική διαφθορά, ενώ βρίσκουμε αρνητική σχέση όσον αφορά την αστικοποίηση, την ανεργία και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Η νομοθετική διαφθορά που ενώ θα περιμέναμε να έχει αρνητικό πρόσημο, βρίσκουμε επίσης θετική συσχέτιση. Σύμφωνα με τη μελέτη των Tambe και Monyake (2023), η αντίληψη για διαφθορά μειώνει την πιθανότητα ψηφοφορίας. Η αύξηση της αντίληψης για διαφθορά έχει πιο έντονο αποτέλεσμα σε χώρες με υψηλά επίπεδα πολιτικής διαφθοράς. Σε περιβάλλοντα όπου η πολιτική διαφθορά είναι χαμηλή, οι διαφορές στην αντίληψη για διαφθορά δεν επηρεάζουν σημαντικά τη συμμετοχή. Βέβαια τα αποτελέσματα που βρίσκουμε εδώ δείχνουν ότι η διαφθορά παρακινεί τους ψηφοφόρους να ψηφίσουν αλλά κυρίως όταν στο δείγμα μας δεν περιλαμβάνονται οι χώρες τις Αφρικής. Αντίθετα, όταν περιλαμβάνονται όλες οι χώρες η διαφθορά δε φαίνεται να έχει κάποια σημαντική επίδραση.

Συνεχίζοντας στο μοντέλο (3) όπου χρησιμοποιούμε όλες τις ερμηνευτικές μεταβλητές βλέπουμε ότι ο αριθμός των περιστατικών βίας παραμένει θετικός και κοντά στο 0,1 χωρίς όμως να είναι στατιστικά σημαντικός. Οι μεταβλητές οι οποίες προστέθηκαν είναι: δείκτης φιλελεύθερης δημοκρατίας, ειδικό ή δημόσιο καλό, δείκτης πελατείας, υποχρεωτική ψηφοφορία. Στις μεταβλητές που χρησιμοποιήσαμε και στο προηγούμενο μοντέλο (2) δε βρίσκουμε διαφορές. Σε όλες τις νέες μεταβλητές βρίσκουμε αρνητική σχέση, εκτός από την υποχρεωτική ψηφοφορία, που είναι απόλυτα φυσιολογικό καθώς η υποχρεωτική ψηφοφορία αναγκάζει τους ψηφοφόρους να συμμετέχουν στις εκλογές, άρα η συμμετοχή είναι υψηλότερη. Επίσης το ειδικό ή δημόσιο καλό είναι στατιστικά σημαντικό σε επίπεδο 0.05.

Στα μοντέλα (4) και (5) όπως έχουμε αναφέρει χρησιμοποιούμε «fixed effects» αφαιρώντας τα «time effects». Ξεκινώντας από το (4) να αναφέρουμε ότι χρησιμοποιούμε τις μεταβλητές που χρησιμοποιήσαμε και στο μοντέλο (2). Τα αποτελέσματα παρουσιάζουν ορισμένες διαφοροποιήσεις τόσο στα πρόσημα όσο και στη στατιστική σημαντικότητα. Αρχικά, βλέπουμε ότι το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση παύει να έχει θετική συσχέτιση με το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές και

γίνεται αρνητικό. Επίσης, παρατηρούμε στατιστική σημαντικότητα εκτός από τον αριθμό των περιστατικών βίας και στη πυκνότητα του πληθυσμού αλλά και στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Στο (5) βλέπουμε, επίσης, διαφορές σε σύγκριση με το (3). Χρησιμοποιούνται, επίσης, όλες οι ερμηνευτικές μεταβλητές και βλέπουμε πως σε αυτό το μοντέλο είναι στατιστικά σημαντικοί και ο αριθμός περιστατικών βίας αλλά και το ειδικό ή δημόσιο καλό. Επίσης, παρατηρούμε διαφορά τόσο στο πρόσημο του προσδόκιμου ζωής κατά τη γέννηση όσο και στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Αρνητικό πρόσημο μας δίνει το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση και θετική βρίσκουμε τη συσχέτιση του ποσοστού εκλογικής συμμετοχής με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Στο μοντέλο (6) όπου χρησιμοποιούμε «fixed effects» αλλά έχουμε αφαιρέσει από το δείγμα μας τις χώρες της Αφρικής βρίσκουμε στατιστική σημαντικότητα της ανεργίας σε επίπεδο 0.05. Σε σύγκριση με το (3) όπου χρησιμοποιούνται οι ίδιες μεταβλητές και η ίδια μεθοδολογία, παρατηρούμε διαφοροποιήσεις και στα πρόσημα. Συγκεκριμένα, σε αυτή τη περίπτωση η αστικοποίηση έχει πλέον θετικό πρόσημο.

Τέλος, στο μοντέλο (7) όπου χρησιμοποιούμε, επίσης, «fixed effects» χωρίς «time effects» έχουμε στατιστικά σημαντικές τέσσερις μεταβλητές, τη πυκνότητα του πληθυσμού, την ανεργία, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ και τη νομοθετική διαφθορά. Εν συγκρίσει με το μοντέλο (5) όπου χρησιμοποιούνται οι ίδιες μεταβλητές και η ίδια μεθοδολογία παρατηρούμε διαφορές τόσο στα πρόσημα όσο και στη στατιστική σημαντικότητα. Το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση αποκτά θετικό πρόσημο ενώ το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αρνητικό.

Πίνακας 1 – Fixed Effects, Robust

Μεταβλητές	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
<i>Ανταγωνιστικές εκλογές</i>		0.0053 (0.0268)	0.0262 (0.0273)	0.0078 (0.0268)	0.0281 (0.0280)	0.0167 (0.0296)	0.0170 (0.0338)
<i>Αριθμός περιστατικών βίας</i>	0.0002 (0.0001)	0.0002* (0.0001)	0.0002 (0.0001)	0.0003* (0.0001)	0.0002* (0.0001)	0.0001 (0.0002)	0.0002 (0.0001)
<i>Προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση</i>		0.0009 (0.0042)	0.0017 (0.0042)	-0.0009 (0.0038)	-0.0005 (0.0036)	0.0064 (0.0063)	0.0033 (0.0057)
<i>Πυκνότητα πληθυσμού</i>		0.0000 (0.0000)	0.0000 (0.0000)	0.0000* (0.0000)	0.0000 (0.0000)	0.0000 (0.0000)	0.0000* (0.0000)
<i>Αστικοποίηση</i>		- 0.001 (0.0030)	- 0.0006 (0.0031)	-0.0024 (0.0029)	-0.0016 (0.0030)	0.0009 (0.0035)	-0.0001 (0.0036)
<i>Ανεργία</i>		- 0.0030 (0.0021)	- 0.00321 (0.0022)	-0.0034 (0.0022)	-0.0035 (0.0022)	-0.0046** (0.0022)	-0.0052** (0.0022)
<i>Κατά κεφαλήν ΑΕΠ</i>		- 0.0007 (0.0010)	- 0.0005 (0.0009)	-0.0013* (0.0007)	0.0011 (0.0007)	-0.0993 (0.114)	-0.181** (0.0820)
<i>Δείκτης φιλελεύθερης δημοκρατίας</i>			-0.0787 (0.0971)		-0.0825 (0.104)	-0.112 (0.106)	-0.113 (0.114)
<i>Δημόσιο καλό</i>			-0.0495** (0.0211)		-0.042** (0.0203)	-0.0315 (0.0210)	-0.0285 (0.0205)
<i>Νομοθετική διαφθορά</i>		0.0105 (0.0142)	0.0111 (0.0151)	0.0164 (0.0134)	0.0194 (0.0149)	0.0242 (0.0202)	0.0362* (0.0197)
<i>Δείκτης πελατείας</i>			-0.169 (0.138)		-0.115 (0.141)	-0.0838 (0.171)	-0.0053 (0.176)
<i>Υποχρεωτική ψηφοφορία</i>			0.0402 (0.0746)		0.0464 (0.0765)	0.0638 (0.0699)	0.0568 (0.0731)
<i>R-squared</i>	0.0283	0.0219	0.0805	0.0020	0.0278	0.1639	0.1409
<i>N</i>	795	578	576	578	576	429	429

Robust standard errors in parentheses: * p < 0.1, ** p < 0.05, ***p < 0.01

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η εκλογική συμμετοχή αποτελεί θεμέλιο πυλώνα της δημοκρατίας, αντικατοπτρίζοντας το επίπεδο συμμετοχής και αλληλεπίδρασης των πολιτών σε ένα πολιτικό σύστημα. Η σύνδεση μεταξύ εκλογικής συμμετοχής και περιστατικών βίας αποτελεί αντικείμενο αυξανόμενου ενδιαφέροντος και αμφισβήτησης. Η παρούσα μελέτη επιδιώκει να διερευνήσει τη σχέση αυτή, αναλύοντας εκτενώς δεδομένα από 136 χώρες για τα έτη 1990-2012. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων αναδεικνύει μια θετική συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των περιστατικών βίας και της εκλογικής συμμετοχής. Ενώ η βιβλιογραφία συνήθως καταλήγει σε αρνητική σχέση μεταξύ πολιτικής βίας και εκλογικής συμμετοχής, τα αποτελέσματά μας δείχνουν μια αντίστροφη σύνδεση.

Η εξαιρετική ποικιλία συνθηκών στην Αφρική φαίνεται να διαμορφώνει διαφορετικά πρότυπα. Η αφαίρεση των χωρών της Αφρικής αναδεικνύει μια διαφορετική επίδραση των περιστατικών βίας στην εκλογική συμμετοχή, επισημαίνοντας τη σημασία της περιφερειακής ποικιλομορφίας. Συγκεκριμένα, όταν αφαιρούμε από τα δεδομένα μας τις χώρες της Αφρικής η εκλογική βία δε φαίνεται να επηρεάζει το ποσοστό συμμετοχής στις εκλογές.

Είναι ενδιαφέρον ότι η εκλογική βία και η νομοθετική διαφθορά, παρόλο που στην πραγματικότητα έχουν αρνητικό χαρακτήρα, συνδέονται με αυξημένη συμμετοχή στις εκλογές. Είναι πιθανό ότι οι πολίτες αντιδρούν στη βία και τη διαφθορά επιλέγοντας τη συμμετοχή ως μέσο έκφρασης αντίδρασης και αντίστασης. Τέλος, η αντίφαση μεταξύ των ευρημάτων μας και της υπάρχουσας βιβλιογραφίας επισημαίνει την πολυπλοκότητα των συνδέσεων μεταξύ πολιτικών φαινομένων και κοινωνικών δεικτών. Η κατανόηση των συγκεκριμένων συνθηκών κάθε περιοχής, καθώς και η ανάλυση της διαφορετικής δυναμικής που επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές, αποτελεί ένα σημαντικό πεδίο περαιτέρω έρευνας στον τομέα της πολιτικής επιστήμης.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Alacevich, Caterina, και Dijana Zejcirovic. ‘Does Violence against Civilians Depress Voter Turnout? Evidence from Bosnia and Herzegovina’. *Journal of Comparative Economics* 48, τχ. 4 (Δεκέμβριος 2020): 841–65. <https://doi.org/10.1016/j.jce.2020.04.006>.
- Ashworth, John, Benny Geys, και Bruno Heyndels. ‘Everyone Likes a Winner: An Empirical Test of the Effect of Electoral Closeness on Turnout in a Context of Expressive Voting’. *PublicChoice* 128, τχ. 3–4 (8 Σεπτέμβριος 2006): 383–405. <https://doi.org/10.1007/s11127-005-9006-8>.
- Baalen, Sebastian van. ‘Polls of Fear? Electoral Violence, Incumbent Strength, and Voter Turnout in Côte d’Ivoire’. *Journal of Peace Research*, 16 Απρίλιος 2023, 002234332211479. <https://doi.org/10.1177/00223433221147938>.
- Bekoe, Dorina A., και Stephanie M. Burchard. ‘The Contradictions of Pre-Election Violence: The Effects of Violence on Voter Turnout in Sub-Saharan Africa’. *African Studies Review* 60, τχ. 2 (Σεπτέμβριος 2017): 73–92. <https://doi.org/10.1017/asr.2017.50>.
- Birch, Sarah, Ursula Daxecker, και Kristine Höglund. ‘Electoral Violence: An Introduction’. *Journal of Peace Research* 57, τχ. 1 (Ιανουάριος 2020): 3–14. <https://doi.org/10.1177/0022343319889657>.
- Bhatt, Rachana, Evgenia Dechter, και Richard Holden. ‘Registration Costs and Voter Turnout’. *Journal of Economic Behavior & Organization* 176 (Αύγουστος 2020): 91–104. <https://doi.org/10.1016/j.jebo.2020.04.017>.
- Blais, André. ‘WHAT AFFECTS VOTER TURNOUT?’ *Annual Review of Political Science* 9, τχ. 1 (1 Ιούνιος 2006): 111–25. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.9.070204.105121>.
- Blondel, Jean, Richard Sinnott, και Palle Svensson. ‘Representation and Voter Participation’. *European Journal of Political Research* 32, τχ. 2 (Οκτώβριος 1997): 243–72. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.00341>.
- Brady, Henry E., και John E. McNulty. ‘Turning Out to Vote: The Costs of Finding and Getting to the Polling Place’. *American Political Science Review* 105, τχ. 1 (Φεβρουάριος 2011): 115–34. <https://doi.org/10.1017/S0003055410000596>.

- Damsbo-Svendsen, Søren, και Kasper M. Hansen. ‘When the Election Rains out and How Bad Weather Excludes Marginal Voters from Turning Out’. *ElectoralStudies* 81 (Φεβρουάριος 2023): 102573. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2022.102573>.
- Ferreira Da Silva, Frederico, και Patrício Costa. ‘Do We Need Warm Leaders? Exploratory Study of the Role of Voter Evaluations of Leaders’ Traits on Turnout in Seven European Countries’. *European Journal of Political Research* 58, τχ. 1 (Φεβρουάριος 2019): 117–40. <https://doi.org/10.1111/1475-6765.12273>.
- Fornos, Carolina A., Timothy J. Power, και James C. Garand. ‘Explaining Voter Turnout in Latin America, 1980 to 2000’. *Comparative PoliticalStudies* 37, τχ. 8 (Οκτώβριος 2004): 909–40. <https://doi.org/10.1177/0010414004267981>.
- Fraga, Bernard. ‘Voting Costs and Voter Turnout in Competitive Elections’. *Quarterly Journal of Political Science* 5, τχ. 4 (12 Ιούλιος 2011): 339–56. <https://doi.org/10.1561/100.00010093>.
- Geys, Benny. ‘Rational’ Theories of Voter Turnout: A Review’. *Political Studies Review* 4, τχ. 1 (Ιανουάριος 2006): 16–35. <https://doi.org/10.1111/j.1478-9299.2006.00034.x>.
- Geys, Benny. ‘Explaining Voter Turnout: A Review of Aggregate-Level Research’. *ElectoralStudies* 25, τχ. 4 (Δεκέμβριος 2006): 637–63. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2005.09.002>.
- Gentzkow, M. (2006). Television and Voter Turnout. *The Quarterly Journal of Economics*, 121(3), 931-972. <https://www.jstor.org/stable/25098813>
- Gutiérrez-Romero, Roxana, και Adrienne LeBas. ‘Does Electoral Violence Affect Vote Choice and Willingness to Vote? Conjoint Analysis of a Vignette Experiment’. *Journal of Peace Research* 57, τχ. 1 (Ιανουάριος 2020): 77–92. <https://doi.org/10.1177/0022343319892677>.
- Harsgor, Liran, και Neil Nevitte. ‘Do Leader Evaluations (De)Mobilize Voter Turnout? Lessons From Presidential Elections in the United States’. *Politics and Governance* 10, τχ. 4 (30 Δεκέμβριος 2022): 361–73. <https://doi.org/10.17645/pag.v10i4.5723>.
- Jackman, Robert W. ‘Political Institutions and Voter Turnout in the Industrial Democracies’. *American PoliticalScience Review* 81, τχ. 2 (1 Ιούνιος 1987): 405–23. <https://doi.org/10.2307/1961959>.

- Jones, Daniel B., Werner Troesken, και Randall Walsh. ‘Political Participation in a Violent Society: The Impact of Lynching on Voter Turnout in the Post-Reconstruction South’. *Journal of Development Economics* 129 (Νοέμβριος 2017): 29–46. <https://doi.org/10.1016/j.jdeveco.2017.08.001>.
- Jordan, Joel. ‘The Effect of Electoral Competitiveness on Voter Turnout’, *χ.χ.*
- Kanazawa, Satoshi. ‘A Possible Solution to the Paradox of Voter Turnout’. *The Journal of Politics* 60, τχ. 4 (Νοέμβριος 1998): 974–95. <https://doi.org/10.2307/2647727>.
- Ley, Sandra. ‘To Vote or Not to Vote: How Criminal Violence Shapes Electoral Participation’. *Journal of Conflict Resolution* 62, τχ. 9 (Οκτώβριος 2018): 1963–90. <https://doi.org/10.1177/0022002717708600>.
- Lo Bue, M. C., Sen, K., & Lindberg, S. I. (2021, July). VDem Clientelism, Public Goods Provision, and Governance.
- Markarian, G. Agustin. ‘The Impact of Police Killings on Proximal Voter Turnout’. *American Politics Research* 51, τχ. 3 (Μάιος 2023): 414–30. <https://doi.org/10.1177/1532673X221139142>.
- Matsusaka, J., & Palda, F. (1999). Voter Turnout: How Much Can We Explain? *Public Choice*, 98(3-4), 431-446. <https://doi.org/10.1023/A:1018344126796>
- Miles, Matthew R. ‘Turnout as Consent: How Fair Governance Encourages Voter Participation’. *Political Research Quarterly* 68, τχ. 2 (Ιούνιος 2015): 363–76. <https://doi.org/10.1177/1065912915573282>.
- Morton, Rebecca B. ‘Groups in Rational Turnout Models’. *American Journal of Political Science* 35, τχ. 3 (Αύγουστος 1991): 758. <https://doi.org/10.2307/2111565>.
- Settle, Russell F., και Buron A. Abrams. ‘The Determinants of Voter Participation: A More General Model’. *Public Choice* 27, τχ. 1 (Σεπτέμβριος 1976): 81–89. <https://doi.org/10.1007/BF01718949>.
- Tambe, Elvis Bisong, και Moletsane Monyake. ‘The Impact of Corruption and Clientelism on Voter Turnout in Africa’. *Crime, Law and Social Change* 80, τχ. 3 (Οκτώβριος 2023): 329–52. <https://doi.org/10.1007/s10611-023-10092-z>.
- Trelles, Alejandro, και Miguel Carreras. ‘Bullets and Votes: Violence and Electoral Participation in Mexico’. *Journal of Politics in Latin America* 4, τχ. 2 (Αύγουστος 2012): 89–123. <https://doi.org/10.1177/1866802X1200400204>.

- Varieties of Democracy Project. (2021). V-Dem Codebook v11.1 - March 2021. University of Gothenburg.
- Walter, Edward. 'Presidential Campaigns, Television News, and Voter Turnout'. *PublicAffairs Quarterly* 5, τχ. 3 (1991): 279–300. <http://www.jstor.org/stable/40405592>.